

OECD360 EESTI 2015

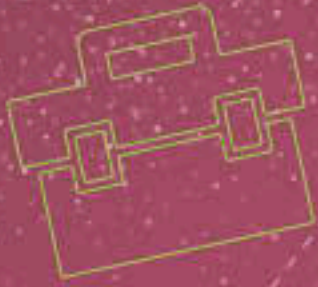
• Keskkonnahoidlik kasv

• Haridus

• Piirkondlik fookus

• Tööhõive

• Heaolu

• Areng

Millised on Eesti tulemused teistega võrreldes?

• Majandus

• Statistika

• Põllumajandus

• Sotsiaalkriis

Avastage OECD väljaanded ja teenused

www.oecd.org/bookshop

www.oecd-ilibrary.org

www.youtube.com/OECDiLibrary

www.twitter.com/OECD_Pubs

www.facebook.com/OECDPublications

Sisukord

Millised on **Eesti** tulemused teistega võrreldes?

04	OECD peasekretäri Angel Gurría eessõna	26	Heaolu Eestis
06	Eesti ja OECD	29	Igal regioonil võib paremini minna, kui seda hästi juhitakse
09	Eesti arvudes	33	Hariduse ja oskuste järjest suurenev tähtsus
13	Majandus Majanduskasvu nimel 	37	Keskkonnasäästliku majanduskasvu suunas tehtud edusammude mõõtmine
17	Rohkemate ja paremate töökohtade loomine 	41	Põllumajanduspro-gnoos Maailma toitmas
21	Finantskriisist sotsiaalkriisi 	45	Areng Tootlikkus – järgmine väljakutse

OECD360 Kokkuvõte

OECD360 toob teieni OECD peamistest väljaannetest pärit uusimad analüüsid ja andmed. Mitmed graafikud illustreerivad praegusi peamisi probleeme.

• **Haridus, tööhõive, keskkonnahoidlik majanduskasv, regionaalsed perspektiivid, põllumajandus, majanduskasv, finantskriis ja selle tagajärjed ühiskonnale ja majandusarengule:** need on kaheksa teemat, millega võetakse kokku teie riigi olukord ja kogu vastav rahvusvaheline olukord.

Iga artikliga kaasnevad kaks lehekülge graafikutega, milles tõstetakse esile originaalväljaande kolme graafiku OECD andmed, kusjuures Statlinksi kaudu on võimalik iga graafiku algsandmed alla laadida.

• **Fookus teie riigile:** leheküljed, „kus on esitatud teie riik“ arvudes ja parema elu indeks, võimaldavad selle OECD keskmise suhtes asetada vastavasse konteksti, kasutades mitmesuguseid majandust, tööhõivet, heaolu, maksundust ja keskkonnatoime valdkonda käsitlevaid näitajaid.

• **Teie ja OECD:** nagu iga liikmesriigi puhul, on ka teie valitsusel OECDs saadikust ja diplomaatidest koosnev alaline esindus. Nende abil koostatud lehekülgedel on ära toodud teie riigi ajalugu, saavutused ja koostöö OECDga.

Sissejuhatus

OECD kohta

Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooni (OECD) missioon on edendada poliitikat, mis parandab üleilmselt inimeste majanduslikku ja sotsiaalsel heaolu. OECD toimib foorumina, mille raames teevad valitsused koostööd, et ühistele probleemidele lahendused leida, jagada kogemusi ja määrata kindlaks parema elu otstarbelise parema poliitika edendamise parimad tavad. Üle 50 aasta on OECD aidanud sepiatada üleilmsel standardel, rahvusvahelisi konventsioone, kokkuleppeid ja soovitusi sellistes valdkondades nagu juhtimine ning altkäemaksu ja korrupsiooni vastane võitlus, korporatiivne vastutus, areng, rahvusvahelised investeeringud, maksud ja keskkond. Koostöö, kahekõne, konsensus ja vastastikused eksperdihinnangud on OECD alustaladeks tema visiooni saavutamisel – selleks on tugevam, puhtam, õiglasem maailma majandus ja ühiskond.

OECD liikmed on: Ameerika Ühendriigid, Austraalia, Austria, Belgia, Eesti, Hispaania, Iirimaa, Iisrael, Island, Itaalia, Jaapan, Kanada, Korea, Kreeka, Luksemburg, Madalmaad, Mehhiko, Norra, Poola, Portugal, Prantsusmaa, Rootsi, Saksamaa, Slovaki Vabariik, Sloveenia, Soome, Šveits, Taani, Tšehhi Vabariik, Tšiili, Türgi, Ungari, Uus-Meremaa, Ühendkuningriik. OECD töös osaleb ka Euroopa Komisjon. OECD peab ühinemisläbirääkimisi Colombia, Läti ja Venemaa Föderatsiooniga*. Samuti teeb asutus koostööd üle 100 muu majandusega, sh peamiste partneritega Brasiilias, Hiinas, Indias, Indoneesias ja Lõuna-Aafrika Vabariigis.

www.oecd.org/about

* Venemaa Föderatsiooni ühinemisprotsessiga seonduv tegevus on praegu edasi lükatud

OECD peamised teabeallikad

OECD veebisait:
www.oecd.org
www.oecd.org/estonia
 OECD väljaanded ja andmed:
www.oecd-ilibrary.org
 ja data.oecd.org/
 OECD Observer:
www.oecdobserver.org/
 OECD ajaveeb:
www.oecdinsights.org

Võtke osa

OECD Foorum:
www.oecd.org/forum
 OECD Üleilmne Parlamentaarne Võrgustik:
www.oecd.org/parliamentarians
 Twitter: @OECD
 #OECD360
 Facebook:
www.facebook.com/theOECD
 Kui soovite tellida trükitud koopiaid, andke sellest teada aadressil OECD.Bookshop@oecd.org

Veebiversioonid on kättesaadavad aadressil:
www.oecd360.org

Käesolevas väljaandes avaldatud arvamused ja esitatud argumendid ei kajasta ilmingimata OECD ja selle liikmesriikide ametlikke seisukohti. Välisallikatest pärit materjali või väliste veebisaitidele viitavate linkide esitamine väljaandes ei tähenda, et OECD toetab neis sisalduvaid arvamusi, ideid ja teavet või vastutab nende eest. Mis tahes lahknevuse tekkimisel OECD originaalmaterjali ja tõlgete vahel peetakse kehtivaks vaid originaalmaterjali teksti.

Käesolev väljaanne ja mis tahes siin esitatud kaart ei piira ühegi territooriumi staatust ega iseseisvust rahvusvaheliste piiride ja riigipiiride piiritlemisega ega mis tahes territooriumi, linna või piirkonna nime piiritlemisega.

Iisraeli statistilisi andmeid esitavad asjaomased Iisraeli ametiasutused enda vastutusel. OECD poolne nende andmete kasutamine ei piira Golani kõrgustiku, Ida-Jerusalem ja Jordani Läänekaldal asuvate Iisraeli asunduste staatust rahvusvahelise õiguse kontekstis.

Käesoleva väljaande reklaamide esitamine ei tähenda, et OECD toetab neis viidatud tooteid või teenuseid. Konkreetsete ettevõtete või teatud toodete mainimine ei tähenda, et just neid eelistatakse muudele samalaadsete mainimata ettevõtetele või toodetele. Kõik brošüüris esitatud, kasutatud või tsiteeritud kaubamärgid, logod, teenindusmärgid, kollektiivkaubamärgid, tööstusdisainilahenduse õigused, isiklikud õigused või samalaadsed õigused kuuluvad nende vastavatele omanikele.

Eessõna

Jätkusuutlik ja kaasav majanduskasv: õige tee

Angel Gurría
OECD peasekretär
©OECD

Majanduskriis ei ole veel läbi. Majanduskasv elavneb, kuid liiga aeglaselt. Töötus langeb, kuid mitte piisavalt palju. Muret tekitab meie ühiskondade tõusev ebavõrdsus. Samuti nõrgeneb valitsuste ja demokraatlike asutuste usaldamine kiiresti. Et tagada jätkusuutliku ja kaasava majanduskasvu kontekstis õigel teel püsimine, peavad valitsused kõikides nimetatud valdkondades kiiresti välja tulema edu tagava poliitika kombinatsiooniga.

Selle keeruka ülesande täitmise kontekstis on OECD-I valitsuste abistamisel unikaalne positsioon, kuna üle poole sajandi on asutus valitsuste käsitletavates kõikides valdkondades (põllumajandusest töötuseni ning soovitusel hariduse, tervishoiu, keskkonna, rahanduse või juhtimise valdkonnas) esitanud vastavaid andmeid ja analüüse.

Poliitika ei ole eesmärk omaette – parema poliitika mõte on meie kodanikele võimaldada paremat elu. OECD võib valitsustele näidata, kuidas erinevatel sektoritel omaendi riikides läheb ning samuti seda, kuidas läheb teistel riikidel. Koos saame seda teavet kasutada parema poliitika loomisel parimate tavade kindlaksmääramiseks.

OECD360-s võetakse kokku peamiste teemade (nt tööhõive, töötus, majanduskasv ja haridus) kontekstis OECD tehtud kõige värskemad järeldused ning antakse ülevaade riikide majanduslikust ja individuaalsest heaolust. Selles esitatakse riikide andmed ja antakse neile vastav kontekst kogu OECD mõistes. Lisaks võimaldab OECD360 meil näha, kuidas erinevad valdkonnad üksteisega seotud on. Näiteks näidatakse selles riigi haridussüsteemi toimimist seoses asjaomaste partneritega, ja ka seda, millist põhirolli mängib noorte suure töötuse ajal haridus hea töö leidmisel.

Käesolevas ajakirjas esitatakse mitmete peavaldkondade edusammude kontekstis OECD uusima analüüsi tulemused, tuues ära organisatsiooni tippasemel soovitusel meie

» **OECD tunneb Eestiga koos ja Eesti jaoks töötamisel uhkust. Koos saame siin ja üleilmselt parema elu eesmärgil paremat poliitikat edendada.** »

ühiskondade mõningate kõige teravamate probleemide teemal. Kuidas suunata sotsiaaltoetus just neile, kes neid kõige rohkem vajavad ja tagada, et riigieelarve piirangud ei õõnesta peamiste teenuste (nt tervishoid ja haridus) hõlmavust ja kvaliteeti? Kuidas luua rohkem ja paremaid töökohti ning edendada oskusi, mille järgi tööturul varsti nõudlus tekib? Kuidas soodustada sellist majanduskasvu mudelit, mis loob kõigile võimalusi ja ei jäta kedagi kõrvale? Kuidas suunduda vähese

CO₂-heitega keskkonnahoidliku majanduse poole, mis tulevasi põlvkondi mõjutamata parandab meie elustandardeid?

Need küsimused on olulised kõikidele valitsustele. Koos oma liikmes- ja partnerriikidega töötab OECD neile probleemidele lahenduste leidmise alal, püüdes kasutada ennenägematuid võimalusi, mida omavahel ühendatud maailm pakub.

Loodan siiralt, et riigi paljusid erinevaid töövaldkondi kokku koondades panustab nimetatud uue ajakirja poolt pakutav 360-kraadiline ülevõtte Eesti majandusest ja ühiskonnast heaolu parandamise kontekstis meie ühise mõistmise edendamisse. OECD tunneb Eestiga koos ja Eesti jaoks töötamisel uhkust. Koos saame siin ja üleilmselt parema elu eesmärgil paremat poliitikat edendada.

Angel Gurría
OECD peasekretär

Marten
Kokk

Eesti suursaadik ja alaline
esindaja OECD juures

OECD peasekretär Angel Gurría ja Eesti suursaadik
OECD juures Marten Kokk
©OECD

Eesti esimesed aastad OECDs

OECD ja Eesti

1961. aastal asutatud OECD-l oli 20 asutajariiki ja praeguseks on organisatsioon kasvanud 34 liikmesriigini ning aktiivset koostööd tehakse umbes 100 riigiga üle maailma. Eesti liitus OECDga 9. detsembril 2010. aastal ning on seni viimane organisatsiooniga liitunud riik.

OECD ehk Majanduskoostöö- ja arenguorganisatsioon on üldiselt laiemalt tuntud kui maailma enamarenenud riikide ühendus – tihti räägitakse OECD-st ka kui kinnisest „rikaste riikide klubist“. Praegu oma teise ametiaja keskel olev peasekretär Angel Gurría püüdluseks on seni levinud müüti murda – tegemist ei ole mõttekojaga – eesmärgiks on ajaga kaasaskäimine ja soovitude andmine poliitikakujundajatele.

OECD 50. juubelihoitumisel 2011. aastal esitlesid liikmesriikide esindajad maailmale Vision Statement'i – tulevikuvaadet, mille üheks põhisõnumiks oli ka organisatsiooni avatus maailmale. Edukatel riikidel on siiski palju õppida ka teistelt – Hiinalt, Indialt, Brasiilialt või ka näiteks Kagu-Aasia riikidelt.

Alates liitumisest on Eesti olnud väga aktiivne organisatsiooni liikmesriik. Väga edukaks tuleb pidada esimest, 2011. aastal toimunud ministrite kohtumist, kus Eesti täisliikmena osales. OECD 50. juubeli puhul toimunud kohtumise esimesel päeval osales peaminister Andrus Ansip ning teisel päeval välisminister Urmas Paet. Endise peaministri esinemisel paneelarutelul räägitakse OECDs siiani kui väga tähelepanuväärsest ja huvitavast. Eesti oli just liitunud kriisis oleva eurosooniga ja mõistagi tekitas see majandusnimemest põhjendatud huvi.

2013. aastal oli Eesti juba ise ministrite kohtumise ase-eesistujaks. Selle kohtumise peateema oli „It's All About People: Jobs, Equality and Trust“, mis väljendas OECD reaktsiooni maailmamajanduses sel hetkel valitsevale olukorrale – paljude OECD liikmete kõige suurem mure oli tööpuuduse kõrge tase. Eesti rahandusminister Jürgen Ligi juhtis kohtumise ühte peateemat – ebavõrdsuse mõju majanduskasvule. See teema on tänaseks tänu prantsuse superstaarist majandusteadlasele Thomas Piketty'le kerkinud ka avalikkuse tähelepanu keskpunkti ning lihtsaid lahendusi silmapiiril ei paista.

Peasekretär Angel Gurría kohtumas Eesti delegatsiooniga
© Estonian Delegation at the OECD

Eesti ja Soome kantslerite ühisvisiit OECDsse
©OECD

Rahandusminister Jürgen Ligi ütles kokkuvõtlikult järgmist – sotsiaalset haavatavust OECD riikides ei aita vähendada helled toetussüsteemid, mis loovad ebarealistlikke ootusi ning demotiveerivad inimesi tööd otsima ja õppima. Kõik riigid on sunnitud oma kulutused realistlikuma pilguga üle vaatama, sealhulgas sotsiaalsüsteemid. Eestis on hoolimata järsust majanduslangusest ja eelarve konsolideerimisest ühiskondliku tulu jaotus muutunud võrdsemaks ja suhtelise vaesuse määr on alanenud. Palju räägitud kasinusest on OECD riikide keskmine tarbimistase kaugel ning turvalisuse võti ei ole sotsiaalsüsteemide suurenemises, vaid kvaliteedis ja kestlikuses ning töökohtade tekkes. Töökohtade loomise soodustamine on parim viis sotsiaalkulutustelt säästa. Näiteks targa kulutamise võimalustest on muu hulgas sotsiaaltoetuse parem sihtimine, oli Eesti sõnumiks.

Eesti liitumine IEA-ga

2014. aasta 9. mail liitus Eesti lõplikult ka OECD ühe olulisima allorganisatsiooni – rahvusvahelise energiaagentuuri IEA-ga, kellega oli liitumiskõnelusi peetud 2011. aasta lõpust, kui maailma energeetikaministrid esitasid Eestile liitumiskutse.

Tegelik liitumisprotsess sai alguse 2012. aasta märtsi algul toimunud IEA poolse tehnilise visiidiga Tallinnasse. Oktoobris edastas IEA sekretariaat oma küsimused nii energiapoliitika kui kriisiolukorra raporti kohta, mille alusel valmisid ülevaated ning hinnang Eesti olukorrast energiapoliitikas ja valmisolekust kriisiolukordadeks. Toimusid mitmed hindamississioonid Tallinnasse, kus osalesid peale IEA sekretariaadi ka liikmesriikide spetsialistid.

20. septembril 2013. toimus Tallinnas Eesti energiapoliitika süvaanalüüsi esitlus. Analüüsi tutvustas Rahvusvahelise Energiaagentuuri tegevdirektor Maria van der Hoeven koos majandus- ja kommunikatsiooniminister Juhan Partsiiga.

Ülevaate kohaselt on kütusevaru hoidmise süsteem Eestil väga hästi korraldatud, OSPA (vedelkütusevaru agentuur) toimib väga hästi oma väikese meeskonnaga ning seda kiitsid IEA eksperdid korduvalt. Näiteks liikmesriigil peab olema vedelkütuste strateegilisi varusid 90 päevaks, Eestil on 189 päevaks.

Kriisiolukordades reageerimise süsteemi on täpsustatud ja IEA praktikatega ühtlustatud, tarbimise piiramise meetmete kava on vastava uuringu alusel sisuliselt välja joonistunud, statistikat on IEA-ga võrreldavamaks tehtud ja statistika IEA-le edastamise süsteem on paika pandud. Liitumiseks vajalike kohustuste viimaseks etapiks kujunes vedelkütusevaru seaduse muudatused, mis võeti vastu Riigikogus ja kuulutati välja presidendi poolt 2013. aasta oktoobri lõpuks.

Sellele tuginedes võttis Rahvusvaheline energiaagentuur 19. novembril vastu otsuse võtta Eesti Vabariik organisatsiooni 29. liikmeks. Märkimisväärne on see, et Eesti suutis organisatsiooniga liituda 2 aastaga, sest eelmisel liitujal – Poolal – kulus selleks 10 aastat. See fakt leiab OECDs äramärkimist tihti.

Energiaagentuuriga liitumine peaks nüüd avama Eestile täieliku ligipääsu IEA energiapoliitika analüüsidele ning valdkondlikele prognoosidele ning peaks tagama ka selle, et naftatarnete katkemise korral lahendavad IEA liikmesriigid probleeme ühiselt.

PISA testidest

2013. aasta võib-olla suurim edulugu Eesti jaoks tervikuna oli Eesti laste tulemused OECD poolt läbiviidavates PISA testides. Eesti õpilaste tulemused on paranenud kõikides uuritud valdkondades, järjepidevalt on see aastate lõikes toimunud lugemises: keskmise tulemuse alusel olid Eesti õpilased 2006. aastal (kui Eesti esimest korda uuringus osales) Euroopas 8. kohal, 2009. aastal 5. kohal. Nüüd ollakse tõusnud 4. kohale. Lisaks kohale on märkimisväärselt paranenud ka punktiskoor. See ei ole juhuslik õnnestumine – oluline on selle uuringu puhul see, et 2012. aastal osales selles Eestist peaaegu pool kõigist 15 aastastest õpilastest ehk 5867 õpilast ja üle maailma 500 000 õpilast. Seega ei saa kindlasti väita, et tegemist oleks mingi õnneliku kokkusattumisega, mis oli võimalik mitte-representatiivse valimi tõttu.

Veelgi suurem kui lugemises on olnud edasimineku matemaatikas, kus Eesti õpilased saavutasid Euroopa riikide võrdluses 2006. aastal 6. koha, nüüd aga 3. koha (kui jätta arvestamata pisiriik Lichtenstein). See on samuti märkimisväärne edasimineku, kuna ka siin ei paranenud mitte üksnes edetabelikoht, vaid edasimineku oli ka õpilaste tegelikes teadmistes.

Loodusteadustes on Eesti õpilased Euroopa riikide hulgas jätkuvalt 2. kohal (väga napilt Soome järel), kuid OECD riikide võrdluses toimus tõus samuti 3. kohale – maha jäädakse lisaks Soomele veel Jaapanist. Samuti on lisaks kohtade võrdlusele oluline, et märkimisväärselt on paranenud õpilaste teadmised ja nendega ollakse põhimõtteliselt maailma absoluutses tipus. See on selles mõttes erakordne, et enamasti ei ole Eesti maailma arenenuimate riikide võrdluses kõrgetel kohtadel.

Eesti OECD eelarvekomitee eesistujana

Alates 2013. aasta suvest on Eesti OECD eelarvekomitee eesistuja, mis samuti on tunnustuseks Eesti alalise esinduse OECD juures tegevusele, sest eelarvekomitee on üks kolmest alalisest OECD komiteest välissuhete komitee ja Täitevkoogu kõrval ning sisuliselt vastutav kogu OECD eelarve ja tegevuskava koostamise eest.

Selle komitee juhtimine on ühele liikmesriigile ka suur vastutus. Eelarvekomitee valmistab ette OECD tegevuskava (programme of work) ja eelarve (budget). Eelarve valmistatakse ette 2 aasta kaupa ja järgmine eelarveperiood on aastatel 2015–2016.

OECD eelarves on kaks alajaotust – Osa I (liikmemaksud) ja Osa II (vabatahtlikud annetused). Need osad on omavahel tänapäeval enamvähem võrdsed ja tihedalt seotud.

Selgeks märgiks organisatsiooni kasvavast olulisusest on vabatahtlike annetuste märkimisväärne kasv. Eelarve nn teisest osast rahastatavad organisatsioonid on näiteks IEA, NEA, Development Centre, aga ka näiteks PISA teste rahastatakse põhiliselt vabatahtlike annetuste kaudu.

83% organisatsiooni kuludest on personalikulu, mis teadmusorganisatsiooni puhul on loomulik. Kui kinnisvara puhul on kõige tähtsam asukoht, siis OECD puhul on kõige tähtsamaks inimeste kvaliteet ja veelkord inimeste kvaliteet!

Suurimad panustajad OECD eelarvesse on USA 21,58%, Jaapan 12,88%, Saksamaa, 7,91%, Prantsusmaa 6,03% ja UK 5,31%.

OECD tulemuspõhist eelarvestamissüsteemi tunnustatakse üldiselt kui ühte parimat maailmas ja seda seatakse eeskujuks ka teistele rahvusvahelistele organisatsioonidele.

Eesti ja OECD laienemine

Läbi aastate on esinduse jaoks olnud oluline teemaks ka OECD laienemine ja meie Balti naabrite toetamine OECDga liitumisel. 2013. aasta ministrite kohtumisel otsustati paljuski tänu Eesti pingutustele esitada kutse liitumiskõnelusteks Colombiale ja Lätile ning Costa Rica ja Leedu kohta tehakse otsus 2015. aastal.

Marten Kokk

Eesti suursaadik ja alaline esindaja OECD juures

Eesti arvudes

> TEADMUSBAAS

- Andmeallikas: <http://data.oecd.org/estonia.htm>
- *OECD Factbook 2014: Economic, Environmental and Social Statistics*
DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/factbook-2014-en>
- *Government at a Glance 2013*
DOI: http://dx.doi.org/10.1787/gov_glance-2013-en
- *Society at a Glance 2014: OECD Social Indicators*
DOI: http://dx.doi.org/10.1787/soc_glance-2014-en
- kogu OECD statistika: <http://www.oecd-ilibrary.org/statistics>

Elu ja töö

Eesti elanikkond OECD osana kokku, 2012

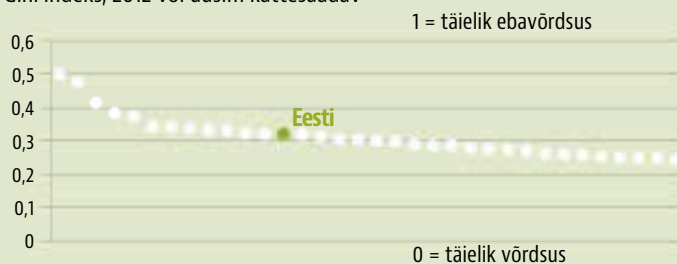

Eestis on
 ♂ 0,6 miljonit meest
 ♀ 0,7 miljonit naist

Sissetuleku ebavõrdsus

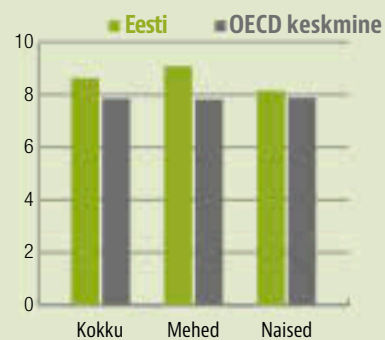
Gini indeks, 2012 või uusim kättesaadav

Gini indeks hindab ebavõrdsust mõõtes, kui kaugemale ulatub leibkonna sissetulekute jaotus ideaalselt võrdsest jaotusest. Kui Gini indeks on 0, tähendab see ideaalset võrdsust ja kui see on 1, siis maksimaalset ebavõrdsust (see arv näitab Gini indeksit OECD riikide kontekstis).

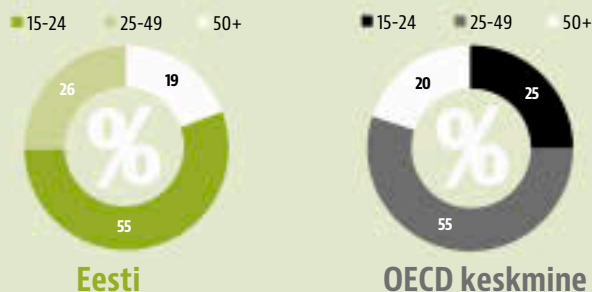
Töötuse määr

% tööjõust, 2013

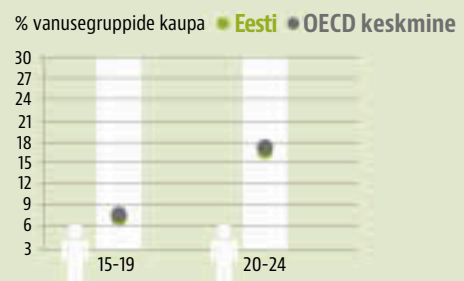
Töötus vanusegruppide kaupa

% töötute koguhulgast igas vanusegrupis, 2013

Kadunud põlvkond?

Mittetöötav ja mitteõppiv noor (NEET), 2012

Eesti arvudes

Mis seisus majandus on?

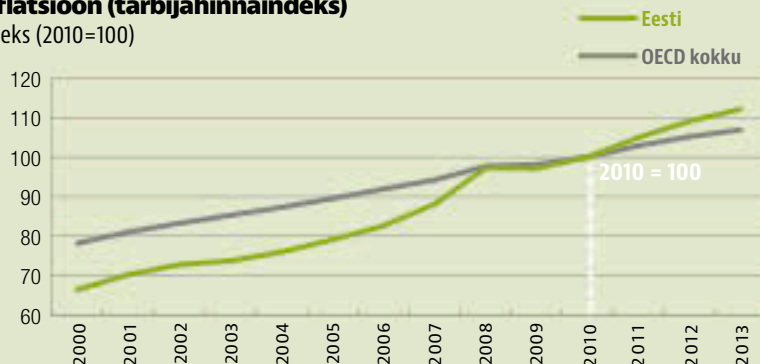
Eesti OECD majanduses
% OECD sisemajanduse koguproduktist (SKP) kokku, 2013

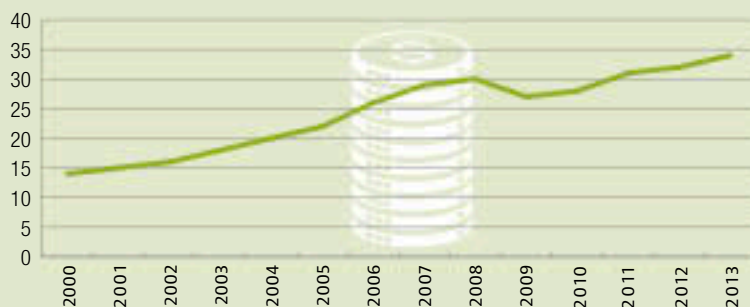
Sisemajanduse koguprodukt (SKP)
USD valuutas inimese kohta, 2013

Inflatsioon (tarbijahinnaindeks)
indeks (2010=100)

Sisemajanduse koguprodukt (SKP)
Miljardit USD

Säästud & kulutused

Valitsemissektori võlg
% sisemajanduse koguproduktist (SKP), 2012

Perekonna vajaduste rahuldamiseks tehtud tehingust tulenev võlg
% leibkonna netosissetulekust

Leibkonna säästud
% leibkonna netosissetulekust

Räägime maksudest

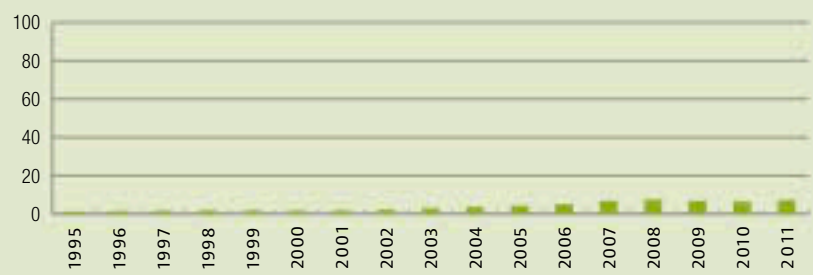
Maksutulu kokku

Miljardit USD (praegused hinnad), 2011

Maksutulu kokku 1988–2011

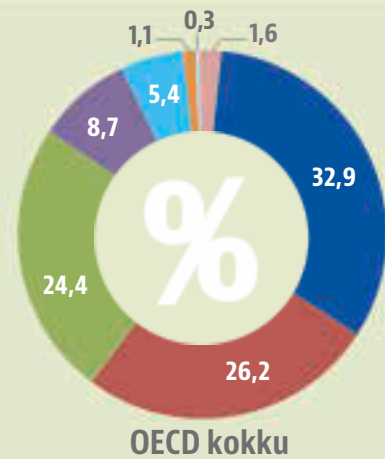
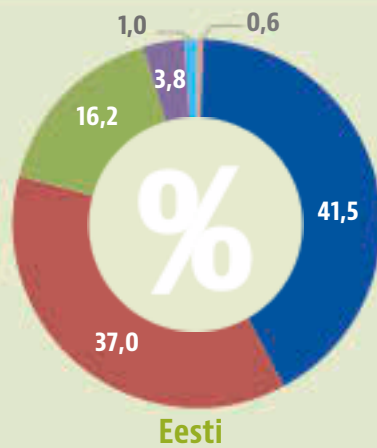
Miljardit USD (praegused hinnad)

Maksutulu sektorite kaupa

% maksude kogusummast, 2011

- Kaupade ja teenuste maksud
- Sotsiaalmaksud
- Tulumaks ja kasum
- Äriühingu tulumaks
- Kinnisvaramaks
- Palgaarvestus ja tööjõu maks
- Kapitalikasumi maks
- Muud maksud

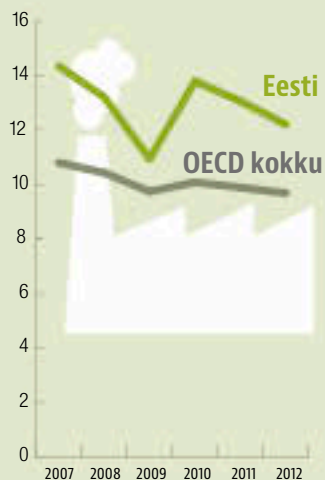
Osakaalud kokku ei moodusta 100% ümardamise tõttu.

Keskkonnasõbralikkus

Õhusaaste

CO₂-heide

CO₂ tonnides inimese kohta

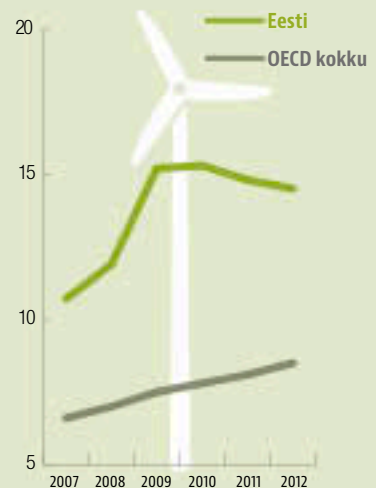
Olmejätmed

Kg inimese kohta, 2012

Taastuvenergia

% kogu energiatoodangust

Kuidas mõõta paremat elu?

OECD on juba üle kümne aasta töötanud ühiskonna edusammude kindlaksmääramise alal, käsitledes peale SKP ka inimeste elu mõjutavaid tegureid.

2011. aastal tulime välja OECD parema elu indeksiga (BLI) — tegemist on interaktiivse veebisaidiga, mis kutsub inimesi vaatama, kus nende riik paljude valdkondade kontekstis muude riikidega võrreldes asub. Võrdlusvaldkondadeks on puhas õhk, haridus, sissetulekud, tervishoid. Inimesi kutsutakse üles arvamust avaldama, luues oma enda parema elu indeksi.

BLI veebisaiti on külastanud üle 5 miljoni inimese 184 riigist ja umbes 100 000 on loonud oma parema elu indeksi ja seda OECDga jaganud. See tagasiside on meil võimaldanud kindlaks määrata nii tervishoiu, eluga rahulolu ja hariduse valdkonna kui ka peamised heaolu prioriteedid kogu maailmas.

Mis on teie jaoks kõige olulisem?

Loo oma parema elu indeks koos meiega ja jaga seda aadressil:
www.oecdbetterlifeindex.org

INFONURK

Tekst ja joonised on pärit väljaandest OECD (2015), *Economic Policy Reforms 2015: Going for Growth*, OECD Publishing

DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/growth-2015-en>

Majanduskasvu nimel

Rahandus- ja majanduskriisi tagajärjed on endiselt tuntavad – maailmamajanduse olukord on nõrk ning see nõrkus avaldub sotsialetes pingetes, kusjuures kõige rohkem kannatavad vähenenud sissetuleku ja suurenenud vaesusriski all noored. Valitsused seisavad silmitsi kaugeleulatuvate probleemidega, näiteks elanikkonna vananemise ja kliimamuutusega. Kuidas võiksid valitsused oma poliitikat majanduskasvu suurendamiseks ümber struktureerida ja reformida, ilma et sellega kaasneks ebavõrdsuse süvenemine või keskkonna seisundi halvenemine?

Rahanduskriis ja jätkuvalt aeglane taastumistempo on suurema osa arenenud riikide kasvupotentsiaali vähendanud. Ka paljude areneva majandusega riikide majanduskasv aeglustub. Lähitulevikus on poliitika peamiseks proovikivideks kõrge tööpuudus, vähenev tootlikkus, avaliku sektori kõrge eelarvepuudujääk ja laenukoormus ning finantssektori jätkuv haavatavus. Lisaks on kriis võimendanud sotsiaalseid pingeid, vähendades kõige rohkem madala elatustasemega ja vaesusriskis leibkondade sissetulekuid. Pikaajalisteks probleemideks on elanikkonna vananemine, teadmispõhise majandusele ülemineku mõju majanduslikule ebavõrdsusele ning keskkonnaseisundi halvenemise mõju inimeste tervisele ja tulevasele majanduskasvule. Arenenud riikide ja areneva majandusega riikide lühikese ja keskpika perspektiivi probleemide lahendamiseks on vaja jõulist ja struktuurset mõju avaldavat poliitikat.

Raport „Majanduskasvu nimel“ pakub valitsustele põhjalikku ülevaadet sellest, kuidas poliitilised reformid võivad mõjutada kodanike heaolu, ning kuidas töötada välja valitsuse eesmärkide saavutamiseks sobivaimat kompleksset poliitilist kava. Raportis nimetatakse prioriteetseid reformisuundi, mille eesmärk on suurendada inimeste reaalpalka ja tööhõivet arenenud riikides ja suuremates areneva majandusega riikides. Prioriteetsed suunad on üldiselt seotud toote- ja tööturgude reguleerimisega, hariduse ja kutseharidusega, maksu- ja sotsiaalsüsteemidega, kaubandus- ja investeerimiseeskirjadega ja innovatsioonipoliitikaga. Raport „Majanduskasvu nimel“ mängib olulist rolli G20 riikide majanduskasvu strateegiade väljatöötamises nende

summaarse sisemajanduste koguprodukti (SKP) tõstmiseks 2% võrra; tegu on ühega G20 riikide poolt 2014. aastal seatud peamistest poliitilistest eesmärkidest säästva ja tasakaalustatud majanduskasvu saavutamiseks.

Raport „Majanduskasvu nimel“ on peamiselt suunatud materiaalse elatustaseme tõstmisele keskpikas perspektiivis. Ühtlasi käsitletakse raportis selle poliitika negatiivseid ja positiivseid mõjusid teistele heaoluga seotud eesmärkidele, näiteks sissetulekute ebavõrdsuse vähendamisele ja keskkonnaalaste survetegurite leevendamisele. Täpsemalt käsitletakse selles andmeid, mis näitavad majanduskasvule suunatud struktuurireformide mõju palgavahedele ja leibkondade sissetulekute ebavõrdsusele, ning uuritakse, kas viimastel aastakümnetel SKP kasvu panustanud spetsiifilised poliitikad võivad olla panustanud ebavõrdsuse suurenemisse. Raportis uuritakse ka majanduskasvuga seotud keskkonnaalaste survetegureid. Selles osas käsitletakse raportis struktuurireformide ja keskkonnapoliitika rolli ning esitatakse tõendeid hästi läbimõeldud keskkonnapoliitika olulisusest ja selle mõjust tootlikkuse kasvule. Käesolevas raportis „Majanduskasvu nimel“ numbris on eraldi peatükk, milles uuritakse struktuurireformide üldiseid arengusuundi alates 2000. aastate algusest.

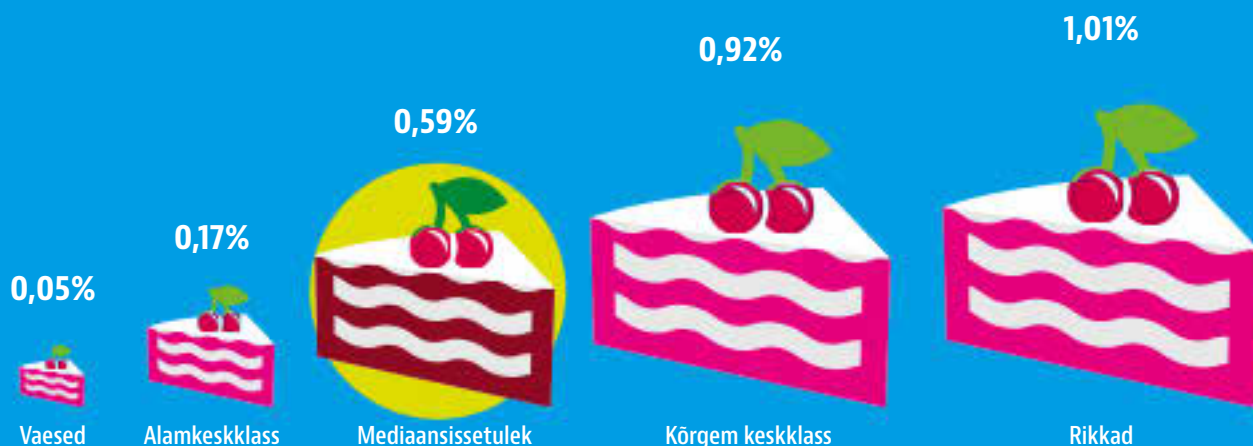
Struktuurireformide edenemine alates 2013. aastast

Struktuurireformide teostamise kiirus on suuremas osas OECD arenenud riikides viimase kahe aasta jooksul aeglustunud. Tegu on suhtelise aeglustumisega võrreldes kriisijärgse

Statistika

Kasv on ebavõrdselt jaotunud

Keskmine aastane leibkonna netosissetuleku kasv OECD riikides, 1995–2011, %

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888933177441>

Poliitika headest tavadest eeskujude võtmine tooks kaasa märkimisväärse potentsiaalse kasvu

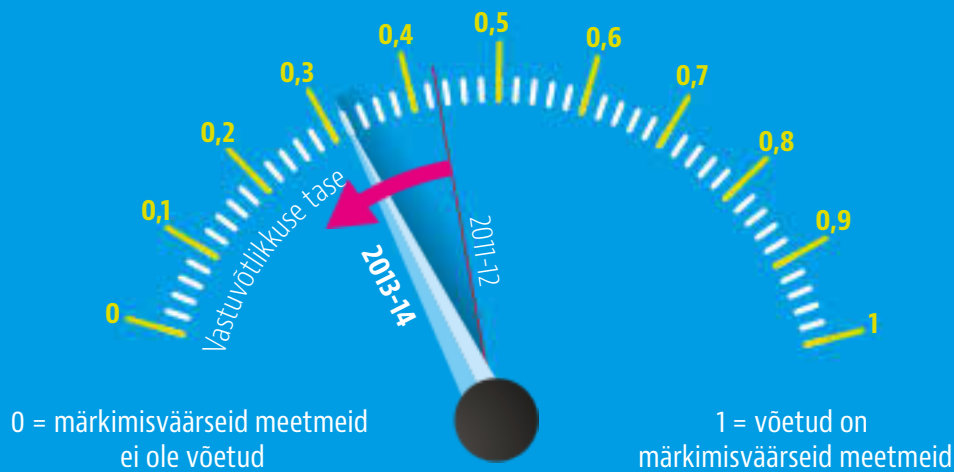
Rangematest reformidest tulenev OECD riikide keskmine SKP elaniku kohta

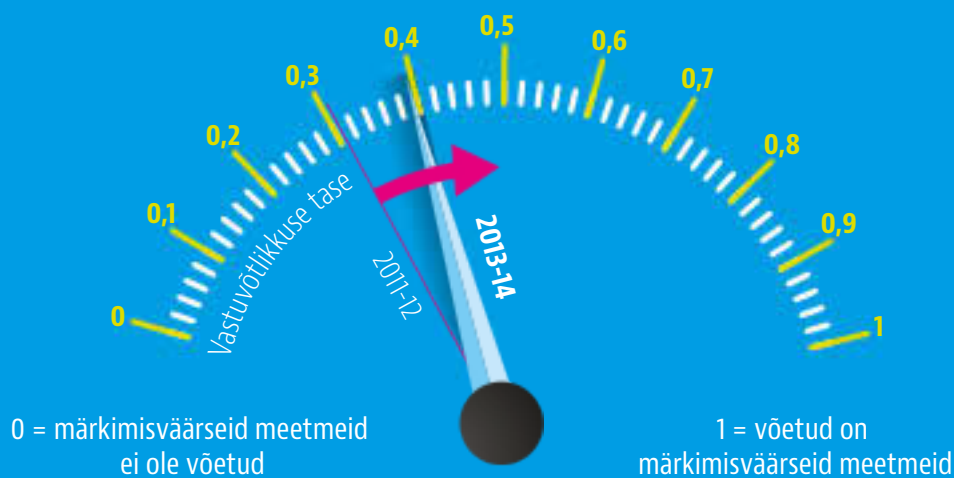
StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888933177586>

Reformide aeglustumine OECD riikides, kuid mitte mujal

Vastuvõtlikkus reformisoovitustele kasvu edendamiseks

OECD

BRICS-riigid

Majanduskasvu nimel

kiire reformitempoga, mille põhjuseks olid osaliselt euroala võlakriisiga seotud turualased survetegurid. Üldine reformide tempo on endiselt kõrge, vähenedes Kreekas, Iirimaa, Portugalis ja Hispaanias ning olles tõusnud Jaapanis. Suuremas osas Põhjamaades ja euroala tuumikriikides on reformide tempo suhteliselt madal. Kõigis OECD riikides käsitletakse prioriteetsete suundadena haridust ja aktiivset tööturupoliitikat. See on kooskõlas teadmuskapitali ja elukestva õppe olulisusega majanduskasvu mootoritena ning on osalt põhjustatud aeglase taastumisega seotud jätkuvalt madalast tööhõivest. Reformide tempo on suuremas osas suurtes areneva majandusega riikides kasvanud. See näitab, kui võrd teadvustatakse majanduskasvu takistavaid spetsiifilisi ja struktuurseid piiranguid ning vajadust vähendada haavatavust tarbekaupade hindade ja kapitalivoogude muutumise suhtes.

Reformide uued prioriteedid

Töajõu tootlikkus on endiselt pikaajalise majanduskasvu peamiseks mootoriks. Prioriteetidena tuleks käsitleda reforme eesmärgiga parandada töajõu kvalifikatsiooni ja kasvatada teadmuskapitali. Selliste reformide olulisim suund on hariduse kvaliteedi ja kättesaadavuse suurendamine. Majanduskasvu suurendamiseks on äärmiselt oluline, et ressurside jaotus käiks muutuva olukorraga kaasas. Valitsused peavad parandama konkurents- ja innovatsioonikeskkonda, et hõlbustada uute ettevõtete loomist ning kapitali ja töajõu sujuvat liikumist kõige suurema tootlikkusega ettevõtetesse ja sektoritesse. Euroala lõunapoolsetes riikides on vaja tooteturude reforme, eriti teenuste alal, et kasutada ära viimaste aastate tööturureforme. Selleks, et majanduskasvu kaasavamaks muuta, tuleks kõrvaldada tegurid, mis takistavad tööhõive tõstmist ja tööturul alaeindatud inimrühmade, näiteks naiste, noorte ning madala kvalifikatsiooniga ja eakate töötajate tööturule kaasamist. Tööhõivet ja kaasavust aitaksid suurendada töajõu liikuvust ja töötajate kvalifikatsiooni tõstmist soodustavad meetmed.

Majanduskasvu soodustavad struktuurireformid ja sissetulekute jaotus

Osa majanduskasvu soodustavatest poliitikatest, mis tõstavad SKPd tootlikkuse suurendamise kaudu, võivad panustada tehnoloogilohest põhjustatud ebavõrdsuse kasvu. Näiteks võivad innovatsiooni soodustamiseks tehtavad reformid laiendada töötava elanikkonna palgajaotust. Palgajaotust võivad laiendada ka teised poliitikad, mis soodustavad tööhõivet ja töökohtade loomist. Kuna aga sellised reformid panustavad tööhõive kasvu – muu hulgas madala kvalifikatsiooniga töötajate hulgas – on nende mõju leibkondade netosissetulekute jaotusele neutraalne. Arvestades paljude riikide jaoks probleemalist ebavõrdsuse ja toimetulekuraskuste kasvu, peaksid valitsused tähtsustama

majanduskasvu soodustavaid kompleksseid poliitika, mis soodustavad võrdsust ja kaasavust. Eriti oluline on tõsta madala kvalifikatsiooniga töötajate palgapotentsiaali ning soodustada naiste osalemist töajõus.

Majanduskasvu soodustavad struktuurireformid, keskkond ja keskkonnapoliitika

Tavaliselt kaasneb majanduskasvuga keskkonnaliste survetegurite tugevnemine. Majanduskasvu ja keskkonna seoseid mõjutab lisaks keskkonnapoliitikale ka selle teostamise struktuuripoliitiline raamistik.

Mõned majanduskasvu soodustavad reformid, näiteks keskkonnatasude tõstmine, teede kõrgem maksustamine ja kahjulikest otsetoetustest loobumine, võivad keskkonnale hästi mõjuda. Teised reformid suurendavad keskkonnapoliitika efektiivsust. Näideteks on õigusriigi põhimõtete tugevam jõustamine ja konkurentsipoliitika täiustamine. Paindlik, tehnoloogianeutraalne ja konkurentsi soodustav keskkonnapoliitika võib keskkonda efektiivselt kaitsta, kahjustamata oluliselt majanduse üldist tootlikkust.

Reformide suundumused alates 2005. aastast

Alates raporti „Majanduskasvu nimel“ esimese numbri väljaandmisest 2005. aastal on struktuurireformide summaarne tempo jäänud OECD riikide lõikes üldjoontes konstantseks; erandiks on kriisijärgne tuntav kiirenemine. Teatud poliitikaaldkondades on reformid toonud olulist kasu. Näideteks on tooteturude regulatsioon, pensionisüsteemide kujundamine ja töötuskindlustusprogrammide täiustamine. Üldiselt on alates 2000. aastate algusest teostatud struktuurireformid panustanud riikide keskmise SKP tõstmisse elaniku kohta ligikaudu 5% ulatuses, millest suurem osa tuleneb suurenenud tootlikkusest. Täiendavad reformid tänaste sel alal edukaimate riikide eeskujul võiksid suurendada OECD riikide keskmist SKPd elaniku kohta kuni 10%. See tähendaks tootlikkuse keskmist kasvu ligi 3 000 USD inimese kohta.

TEADMISTEKOGU

- *OECD Factbook 2014: Economic, Environmental and Social Statistics*
DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/factbook-2014-en>
- *OECD Economic Surveys*
DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/16097513>
- *OECD Economic Outlook*
DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/16097408>

INFONURK

Tekst ja joonised on pärit väljaandest
 OECD (2014), *OECD Employment Outlook 2014*,
 OECD Publishing

DOI: http://dx.doi.org/10.1787/empl_outlook-2014-en

Rohkemate ja paremate töökohtade loomine

Tööpuudus on paljudes OECD riikides töökohtade loomise taastumisele vaatamata jätkuvalt kõvasti suurem kriisieelsetest tasemetest. Kõrge tööpuuduse tase on mõnedes riikides kaasa toonud struktuurse tööpuuduse, mida majanduskasvu kiirenemine ei pruugi alandada. Paljude töökoha säilitanud inimeste reaalpalk on kriisi tõttu aeglasemalt kasvanud või isegi langenud. Strateegiatega eesmärk peaks olema rohkemate ja kvaliteetsemate töökohtade loomine, eriti just noorte, pikaajaliste töötute ja ajutiste lepingutega töötavate inimeste jaoks.

OECD riikides jääb tööturu taastumine poolikuks

Tööpuudus on paljudes OECD riikides töökohtade loomise taastumisele vaatamata jätkuvalt kõvasti suurem kriisieelsetest tasemetest. Ülejäänud 2014. aastaks ning 2015. aastaks ennustatakse mõõdukat tööpuuduse vähenemist. Kõrge tööpuudus on mõnedes riikides kaasa toonud ka struktuurse tööpuuduse suurenemise, mida majanduskasvu kiirenemine ei pruugi automaatselt vähendada, ning see on viinud inimkapitali puuduseni ja töö leidmise motivatsiooni vähenemiseni, eriti pikaajaliselt töötute puhul. Kõikide OECD riikide lõikes oli 2013. aasta viimases kvartalis 16,3 miljonit inimest – rohkem kui iga kolmas töötu – töötanud 12 kuud või enam; see arv on peaaegu kaks korda suurem kui aastal 2007. Neid arenguid arvestades peaks nõudluse edendamise jääma peamiseks strateegiliseks eesmärgiks seal, kus taastumine on olnud sujuvam, ning kaasnema peavad ka tugevamad meetmed struktuurse tööpuudusega võitlemiseks. Eelistada tuleks tööhõive- ja koolitusmeetmeid pikaajaliselt töötanud inimeste jaoks, kellel tavaliselt on suuri raskusi töö leidmisega ning kes väga tõenäoliselt lahkuvad tööjõu seast.

Reaalpalka kasv on oluliselt aeglustunud

Paljude töökoha säilitanud inimeste reaalpalk on kriisi tõttu aeglasemalt kasvanud või isegi langenud. Jätkuv tööpuuduse suurenemine paljudes OECD riikides on reaalpalka kasvu oluliselt aeglustanud. See on aidanud piirata ühiku tööjõukulusid ning sellega mitmetes riikides suurendada rahvusvahelist konkurentsivõimet, eriti just euroalal. Edasine palkade reguleerimine vajaks just madalat inflatsiooni arvestades valulikke palgakärpeid ning võiks omakorda suurendada vaeste töötajate arvu. Konkurentsivõime, majanduskasvu ja töökohtade loomise suurendamiseks on tarvis mitmesuguseid strateegiaid. Lisaks taastumist toetavale usaldusväärsele makromajanduspoliitikale hõlmavad need veel järgmist: reformid kaupade ja teenuste turul konkurentsi suurendamiseks, töö kaotanud töötajate aitamine uutesse töövaldkondadesse liikuda ning väikesepalgaliste töötajate sissetulekute toetamine.

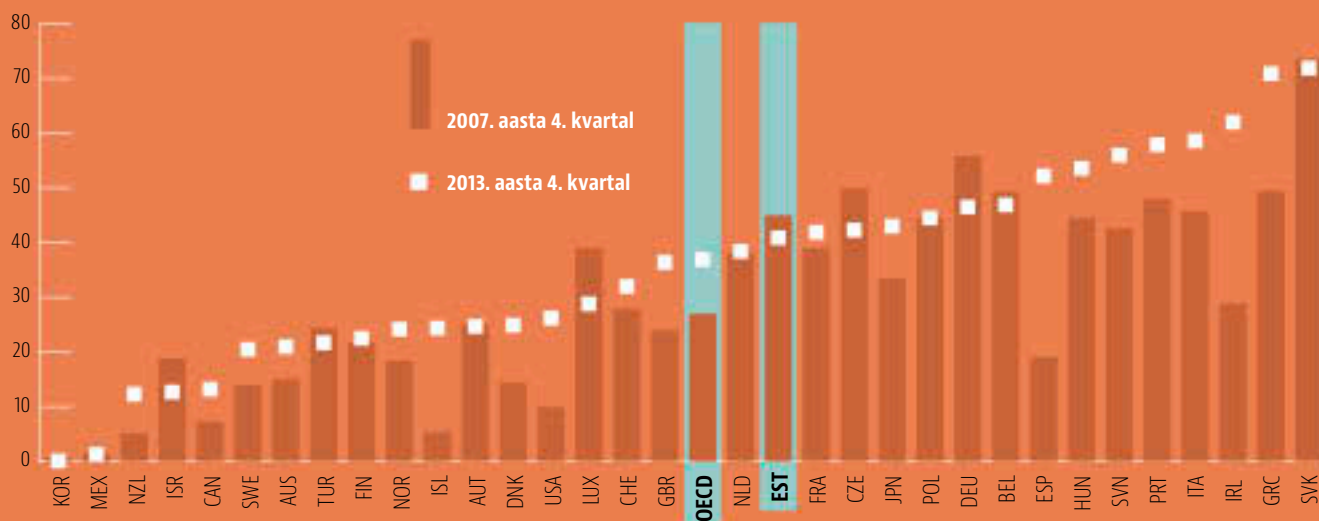
Edendada tuleks paremat töökvaliteeti

Tööturu tulemuslikkust tuleks hinnata nii töövõimaluste arvu kui ka kvaliteedi alusel, st strateegiatega eesmärk peaks

Statistika

Pikaajaline töötus püsivalt kõrge

Pikaajaline töötus (üks aasta või kauem) protsendina kogutöötusest

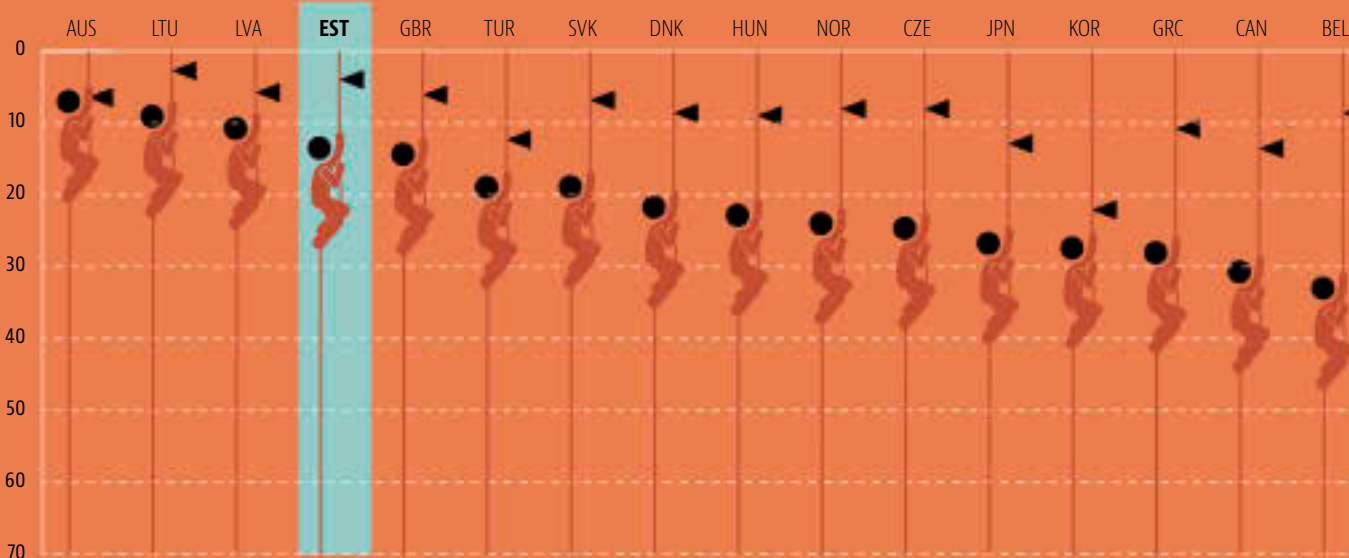

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888933131880>

Noored, kellel on tõenäoliselt fikseeritud tähtajaga lepingud, 2011–2012

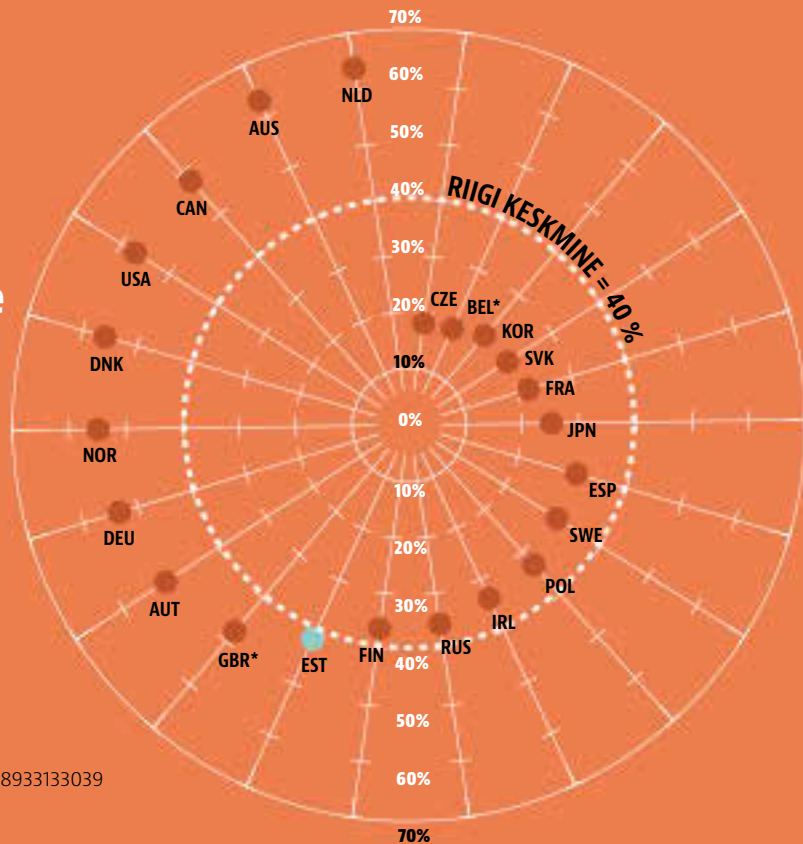
Fikseeritud tähtajaga lepingutega töötajate %

▲ Kõik (15–64) ● Noored (15–24)

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888933132640>

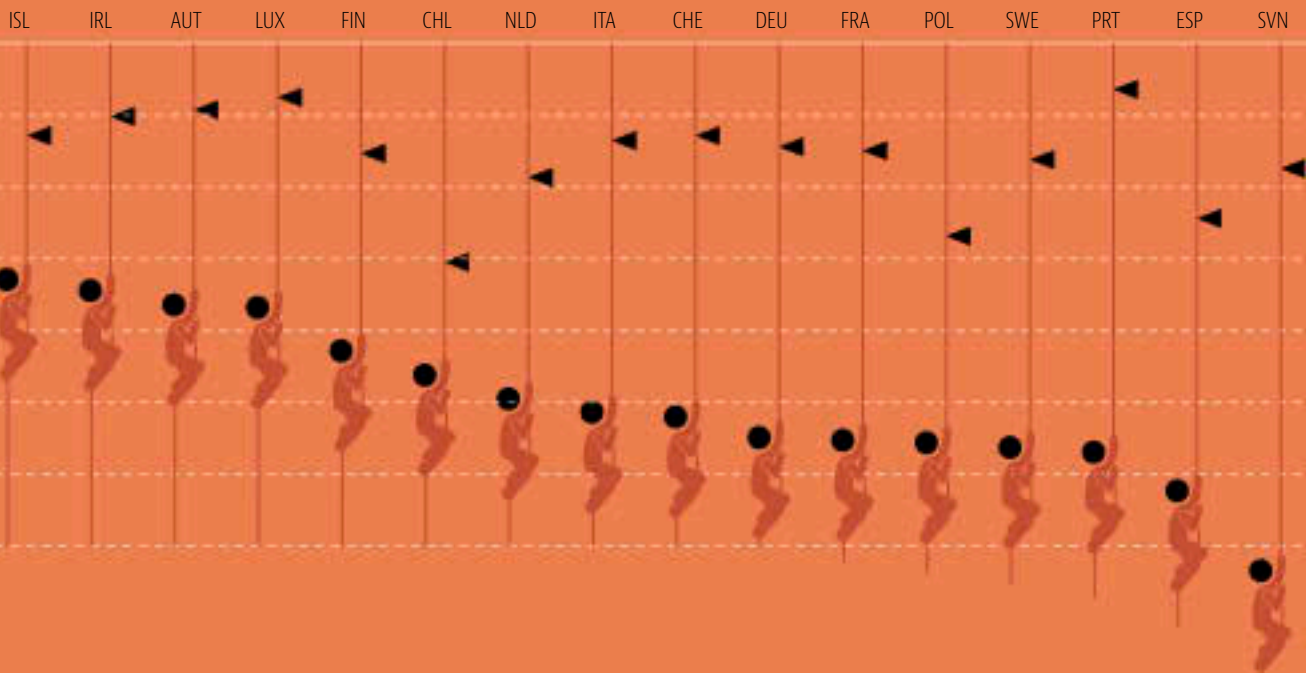
Tööd ja õpinguid kombineerivate noorte (16–29) osakaal % kõikidest õppuritest

*BEL = Flaami piirkond ; *GBR = Inglismaa ja Põhja-Iirimaa

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888933133039>

ISO KOODID	AUS	Austraalia	CZE	Tšehhi Vabariik	DEU	Saksamaa	ITA	Itaalia	LTU	Leedu	NOR	Norra	SVN	Sloveenia	GBR	Ühendkuningriik
	AUT	Austria	DNK	Taani	GRC	Kreeka	ISR	Iisrael	LUX	Luksemburg	POL	Poola	ESP	Hispaania	USA	Ameerika Ühendriigid
	BEL	Belgia	EST	Eesti	HUN	Ungari	JPN	Jaapan	MEX	Mehhiko	PRT	Portugal	SWE	Rootsi		
	CAN	Kanada	FIN	Soome	ISL	Island	KOR	Korea	NLD	Madalmaad	RUS	Venemaa Föderatsioon	CHE	Šveits		
	CHL	Tšiili	FRA	Prantsusmaa	IRL	Iirimaa	LVA	Läti	NZL	Uus-Meremaa	SVK	Slovakkia	TUR	Türgi		

Rohkemade ja paremate töökohtade loomine

olema luua rohkem ja paremaid töökohti. On loodud uus kontseptuaalne tegevusraamistik, millega mõeldakse töö kvaliteeti kolme mõõtme kaudu: sissetulekute tase ja jaotumine, turvalisus tööturul ning töökeskkonna kvaliteet. Riikide lõikes erinevad need kolm mõõdet oluliselt, aga töö kvaliteedi ja kvantiteedi osas ei paista olevat suuremaid järeleandmisi: mõned riigid saavad mõlema osas hästi hakkama. Riigiti on ka sotsiaalmajanduslike gruppide vahel töö kvaliteedis suured erinevused. Noored, madala kvalifikatsiooniga töölised ja ajutistel töökohtadel töötavad inimesed paistavad olevat ebasoodsas olukorras. Vastukaaluks saavad kõrge kvalifikatsiooniga töölised juurdepääsu mitte ainult rohkematele, vaid ka parima kvaliteediga töökohtadele. Sissetulekute tase ja jaotumine sõltuvad majanduskasvu soodustavate strateegiatega, hariduse juurdepääsetavusest ja kvaliteedist, palkasid kujundavate asutuste iseloomust (nt miinimumpalgad, kollektiivlääbirääkimised) ning maksude ja soodustuste süsteemi ülesehitusest. Turvalisust tööturul määratletakse töökohtade kaitse, töötushüvitise süsteemide (töötushüvitised ja lahkumistoetus) ja aktiivse tööturupoliitika vastastikuste mõjude põhjal. Töökeskkonna kvaliteedi määrab suuresti tööga seotud terviseprobleemide vältimiseks rakendatavate töötervishoiu ja tööohutuse eeskirjade tõhusus, aga ka sotsiaalne dialoog ning tööandja sotsiaalse vastutustundlikkuse tase.

Ligne lootmine ajutisele tööle on kahjulik nii inimestele kui ka majandusele

Ebaregulaarne töötamine – kõik töötamise vormid, mille juures ei kasutata töölepingut ega tähtajatut lepingut – võib ettevõtetele anda paindlikkuse reguleerida oma tööjõudu vastavalt muutuvatele majandusoludele. Sellised lepingud võivad olla ka taolist paindlikkust eelistavate töötajate vabatahtlik valik. Ent laialdane ebaregulaarsete lepingute kasutamine võib võrdsusele ja tõhususele avaldada negatiivset mõju. Selliste lepingutega töölised on sageli töökoha suhtes suurem ebakindlus kui tavaliste töölepingutega töötajatel. Ettevõtted kipuvad ka ebaregulaarsetesse töötajatesse vähem investeerima, mis omakorda võib vähendada töötajate tootlikkust ja inimkapitali arengut. Viimase kahekümne aasta jooksul enne ülemaailmset rahanduskriisi levis ebaregulaarne töötamine paljudes riikides, sest valitsused üritasid edendada tööturu paindlikkust, muutes ebaregulaarsetele lepingutele kehtivaid reegleid vabamaks, aga jättes samal ajal kehtima suhteliselt karmid tingimused tavapäraste töölepingutega töötajatele. Poliitilised valikud, mille eesmärk on vähendada tööturu lõhenemist regulaarsete ja ebaregulaarsete tööliste vahel,

hõlmavad ajutiste lepingute karmimat reguleerimist ja alaliste töötajate töölt vabastamise eeskirjade lihtsustamist. Lisaks sellele oleks võimalik ühe või ühtse lepingu kasutuselevõtuga koondada lepingu lõpetamise kulused lepingute lõikes. Igaüks neist võimalustest vajab ka rakenduslikest raskustest ülesaamist ning täiendavate reformide läbiviimist.

Kvalifikatsioonid ja oskused on olulised tööturul varakult edukas olemiseks ja ka muuks

OECD rahvusvaheline täiskasvanute oskuste uuring annab uusi ideid haridusalaste kvalifikatsioonide ja erinevate oskuste tähtsuse kohta kahe põhilise 16- kuni 29 aastaste noorte tööturul edukuse näitaja juures: oht langeda koolist välja või kaotada töö, ning töö käies tunnipalga tase. Tulemused rõhutavad kõrgema haridustaseme omandamise tähtsust, aga ka kirjaoskuse, arvutamisoskuse ja probleemide lahendamise oskuse suurendamise tähtsust ning noorte inimestele õppevaldkonna valimisel kättesaadava teabe täiustamist. Töökogemus, nagu ka üldised oskused, mõjutab samuti varakult palkasid. Sellegipoolest ühendavad mitmetes riikides vaid vähesed noored töö ja õppimise ning enamik üliõpilastest, kes töötavad, teevad seda väljaspool ametlikke töökogemusi hõlmavaid programme, nagu kutsehariduse ja -koolituse kursused või praktikad. See viitab sellele, et üliõpilaste lähemaks tutvustamiseks tööturuga ei tuleks mitte ainult juurutada või laiendada tööpõhiseid kutsehariduse ja -koolituse ja praktikakavasid, vaid tuleks tugevdada ka meetmeid, mis hõlbustavad kõigil üliõpilastel töökogemuste saamist. Sellised meetmed võiksid hõlmata ettevõtetele osalise tööajaga töötajate palkamise keelu eemaldamist ning näiteks ka maksusoodustuste rakendamist üliõpilastele, kes töötavad teatud arvu tunde.

TEADMISTEKOGU

- *OECD Employment and Labour Market Statistics*
DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/lfs-data-en>
- *Taxing Wages 2013*
DOI: http://dx.doi.org/10.1787/tax_wages-2013-en
- *OECD Economic Outlook, Volume 2014 Issue 1*
DOI: http://dx.doi.org/10.1787/eco_outlook-v2014-1-en

INFONURK

Tekst ja joonised on pärit väljaandest
 OECD (2014), *Society at a Glance 2014:
 OECD Social Indicators*, OECD Publishing
 DOI: http://dx.doi.org/10.1787/soc_glance-2014-en

Finantskriisist sotsiaalkriisi

Töötus ja sissetuleku kaotus kujutavad halvenevaid sotsiaalingimusi paljudes OECD riikides. Eelarve konsolideerimine piirab valitsuste suutlikkust raskustega toime tulla. Sotsiaalkulutuste kärped võivad aga haavatuimate elu raskemaks muuta ja hiljem probleeme põhjustada. Selleks, et sotsiaalpoliitika kriisikindlaks muuta ja kogu majandusükli jooksul toimiv tugi tagada, peavad valitsused vahetust olukorrast kaugemale vaatama ning tulevikuplaane tegema.

Finantskriisist on möödunud üle viie aasta, kuid paljudes OECD riikides püsib töötuse määr ikka veel kõrgel ja sissetulekud on vähenenud ning see halvendab sotsiaalingimusi. Valitsuste suutlikkust nende raskustega toime tulla piirab eelarve konsolideerimine. Sotsiaalkulutuste kärbetega kaasneb aga risk, et haavatuimate rühmade viletsus suureneb, mis võib tekitada probleeme edaspidiseks. OECD riigid suudavad nende raskustega tulemuslikult toime tulla ainult hästi kujundatud ja piisavatele ressurssidele toetuva poliitika abil. Kriisi kõige hullematest mõjudest säästetuna seisavad suuremad arenevad riigid silmitsi mitmesuguste katsumustega. Siiski on OECD riikide kogemus asjakohane arenevate riikide puhul ajal, mil nad jätkavad sotsiaalkaitsesüsteemide rajamist ning kriisikindlaks muutmist.

Finantskriis on kannustanud sotsiaalkriisi

2007. ja 2008. aasta finantsvapurused tekitasid mitte ainult majandus- ja eelarvekriisi, vaid ka sotsiaalse kriisi. Sügavaimat ja pikimat langust kogenud riikidel esineb põhjalikke järelmõjusid inimeste tööhõiveväljavaadetele, sissetulekule ja elukorraldusele. OECD riikides otsib tööd umbes 48 miljonit

inimest – seda on 15 miljonit enam kui 2007. aasta septembris – ja miljonid on rahalistes raskustes. Sissetulekuta elavate majapidamiste arv on kahekordistunud Kreekas, Iirimaa ja Hispaanias. Kõige raskemad löögid on tabanud väikse sissetulekuga rühmi, nagu ka noori ja lastega peresid.

Sotsiaalsed tagajärjed võivad püsida veel aastaid

Kuna majapidamised on surve all ja kontrollitakse sotsiaalse toe õigustatust, teatab üha enam inimesi rahulolematusest eluga ja usaldus valitsuste vastu on sööstnud alla. Samuti on märke, et kriisi mõju inimeste edasisele heaolule kestab veel kaua. Nii annavadki osa kriisi tagajärgedest (pere loomise, sündivuse ja tervise vallas) end tunda alles pikema aja jooksul. Sündivusmäärad on pärast kriisi algust veelgi langenud, süvendades vananemise demograafilisi ja eelarveprobleeme. Pered on kärpinud ka hädavajalikke kulutusi, sh toidule, mis seab ohtu nende praeguse ja edasise heaolu. On veel liiga vara panna arvudesse pikaajalist mõju inimeste tervisele, kuid töötus ja majandusraskused soodustavad teadaolevalt hulka terviseprobleeme, sh vaimseid haigusi.

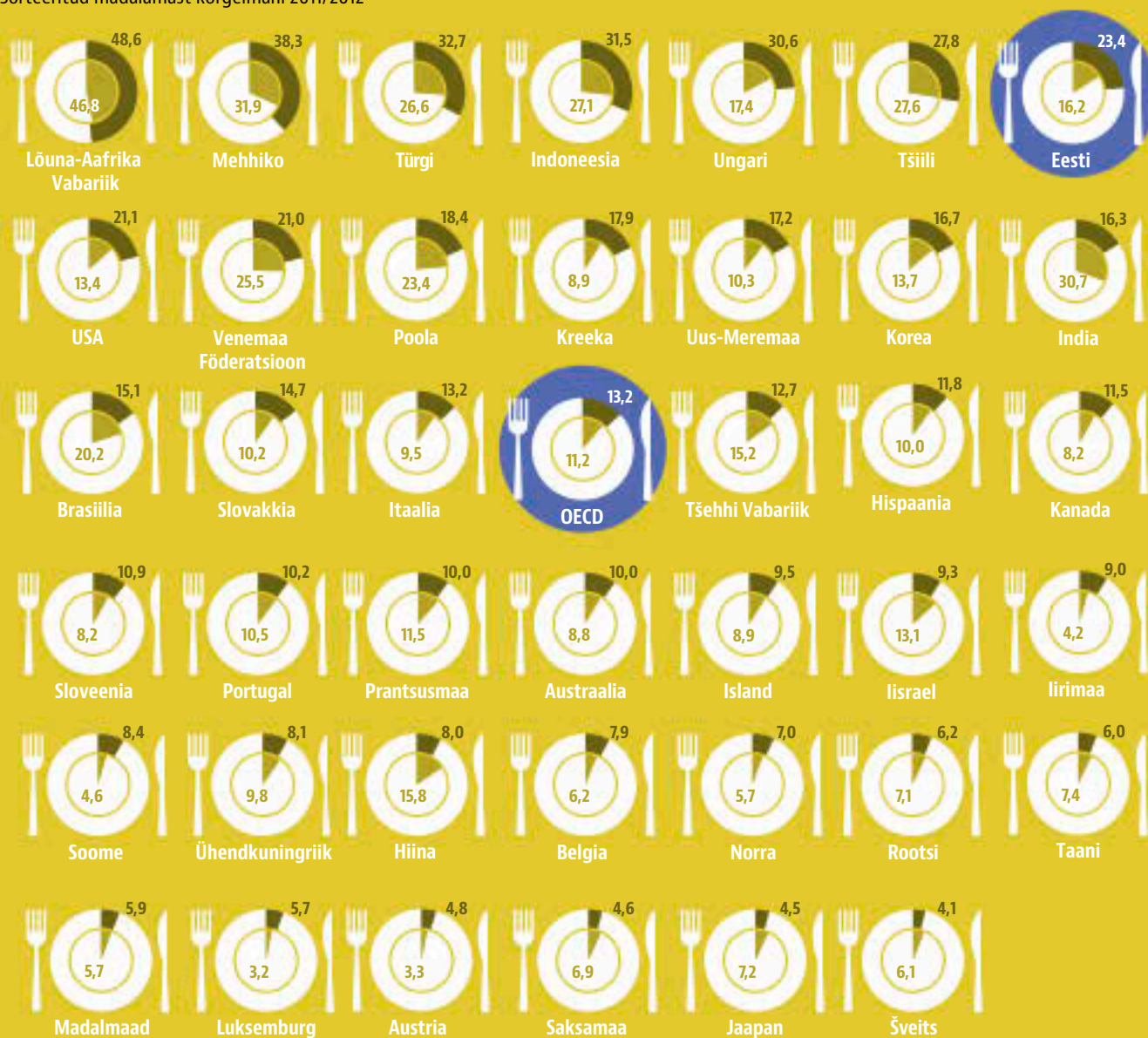
Statistika

Toiduga kindlustamatus kasvuteel

„Kas viimase 12 kuu jooksul on esinenud olukord, mil teil pole olnud toidu ostmiseks piisavalt raha?“

Jah-vastuste % ● 2011/2012 ● 2006/2007

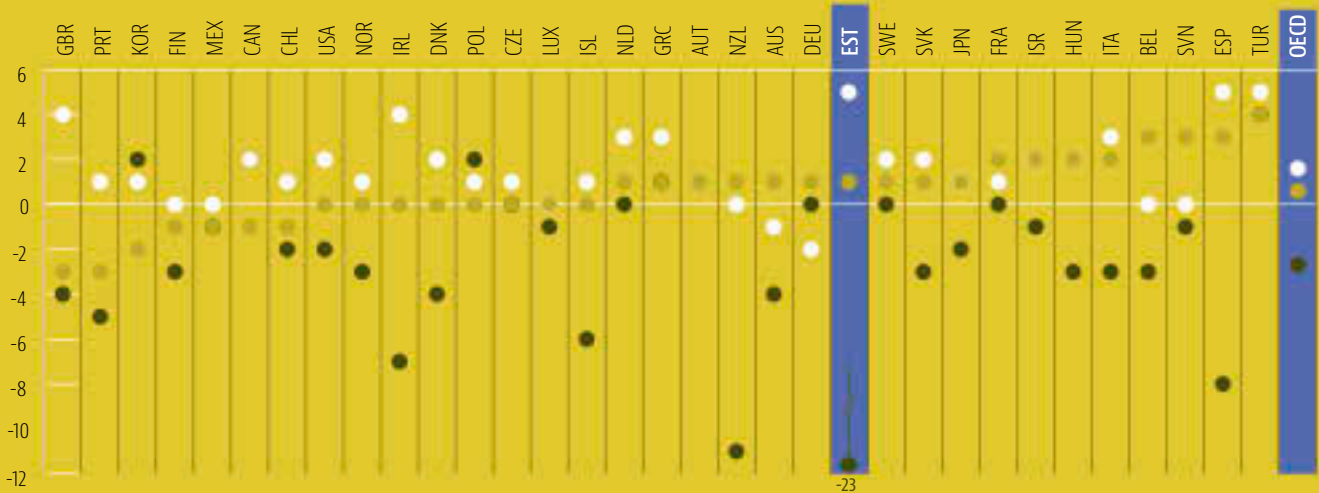
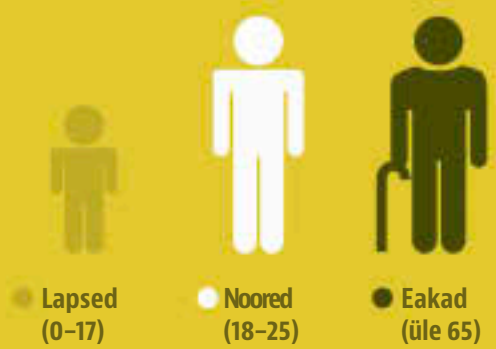
Sorteeritud madalamast kõrgeimani 2011/2012

Vaesus suurenes laste ja noorte seas, langes eakate seas

%punkti muutus suhtelistes vaesusmäärades 2007–2010 eagrupi kaupa

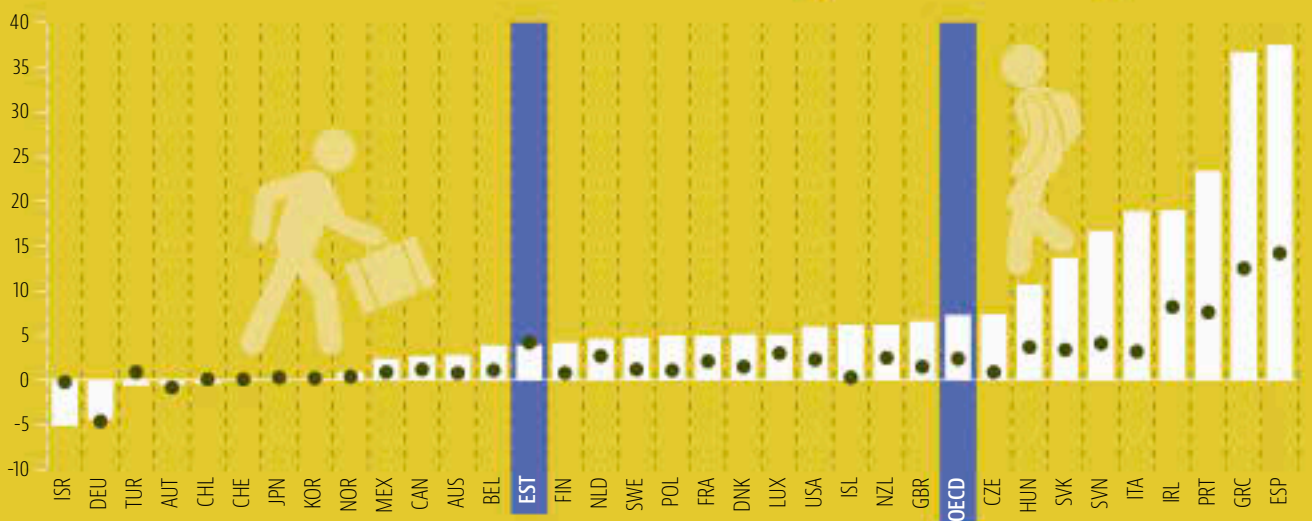
Laste puhul sorteeritud kõrgeimast madalaimani

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888932966485>

Töötus tabas enamikes riikides kõige rängemalt noori

%punkti muutus töötusmäärades 2007 kuni 2013. aasta 2. kvartali

ISO koodid	AUS Austraalia	CHN Hiina	DEU Saksamaa	IRL Iirimaa	MEX Mehhiko	RUS Venemaa Föderatsioon	CHE Šveits
	AUT Austria	CZE Tšehhi Vabariik	GRC Kreeka	ISR Iisrael	NLD Madalmaad	ZAF Lõuna-Aafrika Vabariik	TUR Türgi
	BEL Belgia	DNK Taani	HUN Ungari	ITA Itaalia	NZL Uus-Meremaa	SVK Slovaki Vabariik	GBR Ühendkuningriik
	BRA Brasiilia	EST Eesti	ISL Island	JPN Jaapan	NOR Norra	SVN Sloveenia	USA Ameerika Ühendriigid
	CAN Kanada	FIN Soome	IND India	KOR Korea	POL Poola	ESP Hispaania	
	CHL Tšiili	FRA Prantsusmaa	IDN Indoneesia	LUX Luksemburg	PRT Portugal	SWE Rootsi	

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888932966390>

Finantskriisist sotsiaalkriisi

Investeerimine praegu kulude tõusu ärahoidmiseks tulevikus

Lühiajalised säästud võivad tähendada palju kõrgemaid kulusid tulevikus ja valitsused peavad seadma esikohale investeerimiskavade rahastamise. Praeguste tervishoiukulutustes tehtavate kärpmete puhul on vaja vältida tervishoiuvajaduste tõusu vallandamist tulevikus. Eriti raske löögi saanud riigid peavad tagama ligipääsu kvaliteetsetele lastega seotud teenustele ja hoidma ära koolilõpetajate tõrjutuse tööturul.

Haavatavad rühmad vajavad tuge kohe

Toimivuse seisukohast aga on vaja sotsiaalinvesteeringud siduda piisava toega vaeseimatele. Toe säilitamine ja selle tugevdamine haavatuimatele rühmadele peab moodustama endiselt üliolulise osa mis tahes majandusliku ja sotsiaalse taastumise strateegiast. Valitsustel on vaja ajastada ja kujundada eelarve konsolideerimise meetmed vastavalt, kuna selliste meetmete jaotuslik mõju võib olla väga erinev, näiteks võivad vaesed kannatada enam kulutuste kärpmete kui maksude tõusmise tõttu.

Töötuskulutuste kärpmete tegemiseks on ruum piiratud

Tööturu nõrkuse tõttu on vähe võimalusi töötushüvitiste, sotsiaalabi ja tööturu programmide kulutuste kärpimiseks. Säästmise võimalikkuse korral tuleb see saavutada kooskõlas taastumise tempoga. Eelkõige on sihistatud turvaabinõu toetused esmatähtsad riikides, kus sellist tuge ei ole olemas, sellele on raske ligi pääseda või kus pikaajalistel töötutel on ammendumas töötushüvitised. Üldkärpeid sotsiaalsiirete, nt eluaseme ja laste-/peretoetuste vallas, tuleb vältida, kuna tihti pakuvad need siirded eluliselt olulist tuge vaestele töötavatele peredele ja üksikvanematele.

Vahendite suunamine võib anda sääste, kui samal ajal kaitstakse haavatavaid

Vahendite suunamisega on võimalik saavutada olulisi sääste, kui samal ajal kaitstakse haavatavaid rühmi. Eelkõige tuleb tervishoiureformidel seada esikohale haavatuimate kaitsmine. Siiski on vahendite suunamise pisikorrigeerimine vajalik, et hoida ära vastupidise mõjuga stiimulite teke, mis peletaksid inimesi töö otsimisest eemale. Näiteks võivad peagi töökohale asuvad töötud üleminekuga toetustelt palgateenimisele rahaliselt kaotada või võita väga vähe.

Tugi peredele nende jõupingutustes raskustega toime tulla

On väga oluline, et riigi antav tugi kujundataks nii, et see oleks majapidamistele raskustega toimetulemisel abiks ja toeks, mitte lahenduseks. Selles valguses on eriti oluline tagada tulemuslik tööhõivetugi, isegi kui see tähendab suuremaid kulutusi aktiivsele sotsiaalpoliitikale lähiperspektiivis. Tööturu aktiveerumine ja tööil kaivate inimeste toetamine tuleb hoida mõistlikul tasemel. Kui on palju töötajaid majapidamisi, tuleb suunata poliitikameetmed selle tagamisele, et nad tooksid kasu kiiresti, kui tööturu konjunktuur paraneb. Näiteks ei tohi maksimaalse toimivuse tagamiseks tööga seotud tugi ega stiimulid piirduda üksikute töötajatega, vaid need tuleb teha kättesaadavaks ka mittetöötavatele elukaaslastele.

Valitsustel on vaja kava järgmiseks kriisiks

Selleks et sotsiaalpoliitika kriisikindlaks muuta ja kogu majandustsükli jooksul toimiv tugi tagada, peavad valitsused vaatama hiljutisest majanduslangusest kaugemale. Esiteks on neil vaja leida mooduseid säästude kogumiseks tõusude ajal, et tagada toimetulek tõusvate kuludega languste ajal. Kulutamise poolel tuleb neil viia toetamine enam kokku tööturu konjunktuuriga – nt vähendades taastumisel usutavalt kulutusi toetustele ja suunates ressursse toetustelt aktiivsele tööturupoliitikale. Tulu poolel tuleb neil teha tööd maksubaaside laiendamiseks, tööjõumaksudest sõltuvuse vähendamiseks ning maksusüsteemide kohandamiseks, pidades silmas sissetulekute ebavõrdsuse tõusu. Teiseks on valitsustel vaja jätkata enne kriisi alustatud sotsiaalkaitsesüsteemide struktuurireforme, sest pärast kriisi on vajadus nende järele veelgi suurenenud. Pensionite vallas on mõnel tulevasel pensionäril tööealisena läbitud pikkade töötuseperioodide tõttu suurem sissetuleku ebakindluse risk. Tervishoius on tarbetuid teenuseid eemaldavad ja tõhusust suurendavad struktuursed meetmed eelistatavad sihistamata kärpmete, mis piiravad haavatuimate ligipääsu tervishoiule.

TEADMISTEKOGU

- *OECD Income Distribution Database*
DOI : <http://dx.doi.org/10.1787/data-00654-en>
- *How's Life? 2013: Measuring Well-being*
DOI : <http://dx.doi.org/10.1787/9789264201392-en>
- *Health at a Glance 2013: OECD Indicators*
DOI : http://dx.doi.org/10.1787/health_glance-2013-en

OECD ÜLEILMNE PARLAMENTAARNE VÕRGUSTIK

Seadusandjaid ühendades
OECD analüüsi ja andmete toomine teie parlamenti
Parema elu jaoks paremate poliitikate edendamine

Rohkem teavet aadressil
www.oecd.org/parliamentarians

või saatke meile e-kiri aadressil
parliamentarians@oecd.org

Heaolu Eestis

Eesti on viimase aastakümne jooksul teinud oma kodanike elukvaliteedi parandamisel edusamme. 2008. aasta majanduslanguseni oli majanduses toimunud rekordiline kasv. Sellele vaatamata saavutas Eesti hea elu indeksis (Better Life Index) muude osalevate riikidega võrreldes häid tulemusi vaid heaoluga seonduva paari näitaja kontekstis.

tööhõive keskmise näitajaga (65%) suhteliselt samal tasemel. Tasustatud töö on umbes 70% meestest, kuid vaid 65% naistest, mis võib tähendada, et naised oskavad edukalt pereelu ja karjääri ühendada. Eesti inimesed töötavad 1889 tundi aastas, see on üle OECD keskmise (1765 tundi). Veel üks põhiline näitaja on see, kui paljud teevad väga pikki töötunde – vastav näitaja on 4% OECD 9% suuruse keskmisega võrreldes. Ligikaudu 5% meestest kogevad väga pikki töötunde, samas on naiste puhul vastav näitaja 2%.

Töö leidmisel on hea haridus oluline. Eestis on 25–64 aastastest täiskasvanutest keskkoolidiplomiga võrdväärne haridus 89%, mis on OECD keskmisest 75% märkimisväärselt parem näitaja. Enamike OECD riikidega võrreldes on keskkooli lõpetanud naised (91%) meestest (86%) rohkem. Haridussüsteemi kvaliteedi suhtes on Eesti tipptasemel. OECD rahvusvahelise õpilaste õpitulemuslikkuse hindamisprogrammi

Finantsid on parema elustandardi saavutamisel olulised, samas ei saa nendega õnne osta. Eestis on ühe majapidamise keskmine netosissetulek inimese kohta 14 382 USA dollarit aastas, mis on vähem kui OECD keskmine – 23 938 dollarit aastas. Samas on rikkaimate ja vaesimate vahel märkimisväärne lõhe – rahvastiku ülemine 20% teenib üle viie korra rohkem kui alumine 20%.

Tööhõive osas on 15–64 aastastest inimestest ligikaudu 67% tasustatud töö. See näitaja on OECD

(PISA) kontekstis sai keskmine õpilane lugemisoskuses, matemaatikas ja loodusõpetuses 526 punkti. See on palju rohkem kui OECD keskmine 497, mis teeb Eestist OECD õpilaste teadmiste poolest ühe tugeva riigi. Eestis said tüdrukud poistest keskmiselt 14 punkti rohkem, see on suurem lõhe kui OECD keskmine, 8 punkti.

Tervishoiu kontekstis on Eesti keskmine eeldatav eluiga sünnimomendil 76 aastat, mis on neli aastat vähem kui OECD keskmine, 80 aastat. Meeste 71 aastaga võrreldes on naiste keskmine eeldatav eluiga 81 aastat. PM10 (väikesed õhusaaste osad, mis on kopsudesse sisenemiseks ja seal kahju põhjustamiseks piisavalt väikesed) kontsentratsiooni tase atmosfääris on 9,3 mikrogrammi kuupmeetri kohta, mis on märkimisväärselt madalam näitaja kui OECD keskmine – 20,1 mikrogrammi kuupmeetri kohta. Vee kvaliteedi kontekstis on Eesti vähem tulemuslik, kuna 80% inimestest tunnistab, et nad on vee kvaliteediga rahul, see on alla OECD keskmist (84%).

Avaliku sfääri mõistes on Eestis olemas tugev ühiskonnataju ja kodanike osaluse mõõdukas tase, kusjuures 89% inimestest arvavad, et nad tunnevad kedagi, kelle poole hädalokkorras pöörduda. See näitaja on sama kui OECD keskmine. Valimisaktiivsus, mida peetakse valitsuse usaldamise ja poliitika protsessis kodanike osaluse mõõdupuuks, oli eelmiste valimiste ajal 64%, see on alla OECD keskmist 72%. Sotsiaalne ja majanduslik olukord võivad hääletamisnäitajaid mõjutada; rahvastiku ülemise 20% valimisaktiivsus on prognoosi kohaselt 68% ja alumise 20% puhul 56%, mis on veidi rohkem kui OECD 11 protsendipunkti suurune keskmine lõhe.

Käesolev tekst on väljavõte parema elu indeksi (Better Life Index) riigipõhistel lehekülgedel esitatud tekstist. Täieliku heaoluanalüüsi saamiseks vt aruannet „How’s Life? 2013: Measuring Well-Being“.

Prognooside ja võrdlusaastate kohta täiendava teabe saamiseks vt www.oecdbetterlifeindex.org/about/better-life-initiative/.

EESTI

indeksis muude OECD riikidega võrreldes

Indeks	Valitud tulemusi
Eluase	Keskmeses kodus on inimese kohta 1,6 tuba
Sissetulek	Leibkonna jõukus on prognoosi kohaselt 7 843 USA dollarit isiku kohta
Tööhõive	Ligikaudu 5,5% tööjõust on olnud tööta ühe aasta või kauem
Ühiskond	Ligikaudu 89% inimestest arvavad, et nad tunnevad kedagi, kelle poole hädaolukorras pöörduda
Haridus	Rahvusvahelise õpilaste õpitulemuslikkuse hindamisprogrammi (PISA) testis sai keskmine õpilane lugemisoskuses, matemaatikas ja loodusõpetuses 526 punkti
Keskkond	Õhureostuse tase (PM10) on 9,3 mikrogrammi kuupmeetri kohta
Kodanikuosalus	Valimisaktiivsus oli eelmiste üldvalimiste ajal 64% registreeritutest
Tervishoid	Eeldatav eluiga on 76 aastat
Eluga rahulolek	Skaalal 0–10 annavad inimesed eluga üldise rahulolu kohta hindeks 5,4
Ohutus	Mõrvade hulk on 100 000 elaniku kohta 4,7
Töö ja eraelu tasakaal	Inimesed kulutavad enese eest hoolitsemise (sh magamise ja söömise) ja meelelahutuse peale u 15 tundi päevas

Info. Otse allikalt.

Hoiame teid tänapäeva poliitika küsimuste valdkonnas ajast eest. Aastast 1962.

Tellimine aadressil

www.oecdobserver.org/subscribe.html

või saatke meile e-kiri aadressil

observer@oecd.org

INFONURK

////////////////////////////////////

Tekst ja joonised on pärit väljaandest
 OECD (2014), *OECD Regional Outlook 2014:
 Regions and Cities: Where Policies and People
 Meet*, OECD Publishing
 DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/9789264201415-en>

Igal regioonil võib paremini minna, kui seda hästi juhitakse

Regioonid mängivad kesket rolli valitsuse pingutuses suurendada majanduskasvu, tõsta heaolu ja vähendada ebavõrdsust, kuid pooltes OECD riikides on majanduskriisi suurendanud vahetuhtivate ja mahajäänud regioonide vahel. Kuigi majanduskasvu ja muud edumeetmed on regioonide ja isegi ühe riigi lõikes väga erinevad, saavad ka kehvemate tulemustega regioonid muutuda õigete poliitikameetmete võtmise ja pingutuste kooskõlastamisega kõikide valitsustasandite lõikes veelgi konkurentsivõimelisemaks.

Regioonidevaheline sissetulekute ebavõrdsus on enamikus OECD riikides viimase kümne aastaga suurenenud ja kriisi tõttu ei ole see suundumus ka oluliselt muutunud. Juhtudel, kus ebavõrdsus on vähenenud, on see üldiselt pigem märk rikkamate regioonide nõrgast jõudlusest, mitte aga kasvust vaesemates. Samuti võimendas kriis regioonide lõikes tööpuudusega seotud ebavõrdsust.

Kriisile järgnenud liikumine eelarve elavdamise meetmetelt konsolideerimise meetmete suunas on toonud kaasa **suuri kärpeid avalike investeeringute osas**, mis vähenesid perioodil 2009–2012 kõikide OECD riikide lõikes reaalselt 13%. Kuna piirkondlikud omavalitsused haldavad aga umbes 72% avalikest investeeringutest, on see tõsiseks probleemiks just regioonidele ja kohalikele omavalitsustele. Kuigi investeeringute kärped on aidanud kaitsta praeguseid teenuseid ja ülekandeid, on oht, et need mõjuvad tulevikus negatiivselt majanduskasvule ja teenuste pakkumisele.

Surve eelarvetele on ka üks **kasvava arvu piirkondlike omavalitsuste reformide läbiviimise** põhjustest. Osalt on nende motiiviks olnud vajadus majandusliku mastaabisäästu ja muude säästmisvõimaluste leidmiseks, kuid samuti vajadus leida vahendeid täiendavate vastutuste delegeerimiseks.

Kriis on näidanud, mil viisil on puhtalt majanduslik sotsiaalse arengu hindamine piiratud, ja rõhutanud **vajadust võtta kasutusele laiaulatuslikumad meetmed seoses heaoluga**. Heaolu teemast tuleb aru saada ja seda käsitleda just regionaalsel tasandil. Mitterahaliste heaolumeetmete osas on ebavõrdsus ühe riigi regioonide vahel tihti suurem kui eri regioonide vahel ja need on ka ajaliselt äärmiselt stabiilsed. Riikides, kus valitseb suurem ebavõrdsus hariduse, tööhõive ja olulisemate teenuste osas, on ka üldiselt madalamad tulemused heaolu osas.

Otsides kasvuvõimalusi, on enamik OECD riike hakanud pöörama üha rohkem tähelepanu **linnadele kui kõige olulisematele potentsiaalsetele majanduskasvu mootoritele**. Linnad on üldiselt suurema tootlusega ja nende tootmiseelised kasvavad koos linna suurusega. Suured linnad suurendavad üldiselt majanduskasvu ka ümbritsevates regioonides, seda isegi kuni 200–300 kilomeetri ulatuses. Väiksemate linnade tootlus saab aga kasu tihedatest sidemetest muude linnadega ja nad saavad kasutada suuruse asemel seda ühenduvust.

Linnastumise eelised majanduskasvule ja tootlusele ei ole automaatsed: **see, kuidas linnasid juhitakse**, avaldab otsest mõju nende majanduslikule suutlikkusele ja kodanike elukvaliteedile. Majapidamiste ja ettevõtete tegevus ning

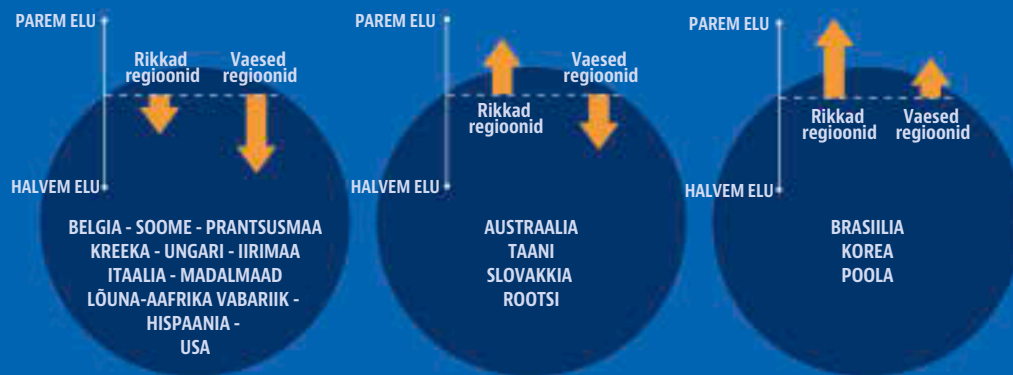
Statistika

Kriis on paljudes riikides kõige rikkamate ja vaesemate regioonide vahelist lõhet süvendanud,

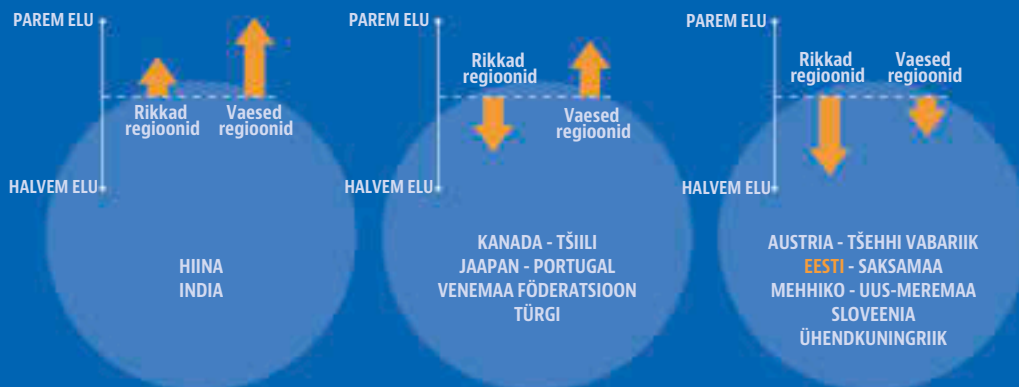
10% kõige rikkamate ja 10% kõige vaesemate regioonide SKP suhe ühe inimese kohta 2008-2010

**SÜVENENUD
LÕHE**

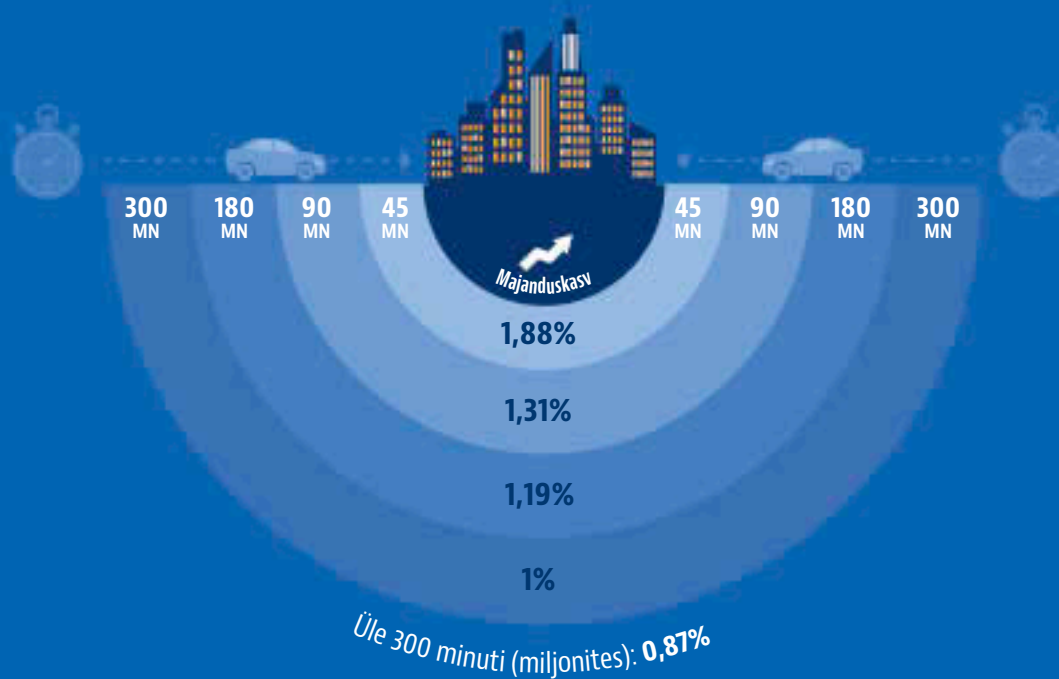

**LÕHE
VÄHENENUD**

Majanduskasv suureneb suurte linnade läheduses

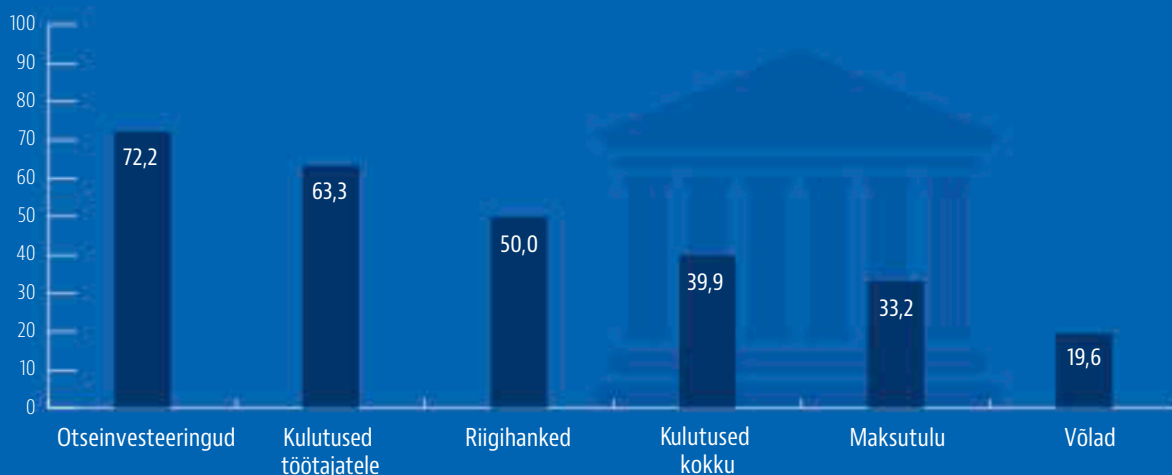
Ühe inimese SKP regionaalne aastane kasvumäär (1995–2010) ja sõiduaeg kõige lähemal asuvasse vähemalt 2 miljoni elanikuga linnapiirkonda OECD riikides

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888933106667>

Riigi rahanduses mängivad piirkondlikud omavalitsused põhirolli

Piirkondlikud omavalitsused % riigi valitsusest, OECD (2012)

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888933106306>

Igal regionil võib paremini minna, kui seda hästi juhitakse

avaliku poliitika eri harude vastastikune mõju avaldavad linnades üldjuhul suuremat positiivset või negatiivset kõrvalmõju kui väiksema asustamistihedusega kohtades. See tähendab, et rohkem on vaja koordineerida poliitikameetmeid sektorite, võimupiirkondade ja valitsustasandite üleselt.

Seda laadi **koordineerimine on tihti puudulik**: riiklikud ja piirkondlikud valdkondlikud poliitikameetmed loovad sageli vastuolulisi stiimuleid ja need pole valitsustasandite lõikes eriti hästi kooskõlastatud. Probleemi raskendab ka horisontaalne fragmenteerumine munitsipaaltasandil, seda ennekõike suurte, kuid poliitiliselt fragmenteerunud linnastunud alade puhul. OECD suurlinnade juhtimise uurimus toob selgelt esile fragmenteerunud juhtimisega seotud kulud ja juhib tähelepanu eelistele, mida pakub poliitikameetmete parem koordineerimine suurlinnade tasemel – näiteks linnade tasemel asustumustrite ja majandustegevuse järgi, mitte aga tihtipeale aegunud halduspiiride järgi.

Olulised leiud poliitika seisukohast

Kasvav ebavõrdsus, aeglane majanduskasv ja piiratud vangerdusruum seoses eelarve- ja rahanduspoliitikaga panevad rõhu tõhusatele, **asukohaga arvestavatele lähenemisviisidele seoses poliitikaga**. Esiteks on isegi riigisisese majanduskasvu takistused regioniti väga erinevad. Teiseks tuleb poliitikas pöörata üha rohkem tähelepanu kompromissidele eri eesmärkide vahel ja nende vahelistele potentsiaalsetele täiendavustele, mida saaks kasutada integreeritud lähenemisviisi kasutades. Need kompromissid ja täiendavused kajastavad tihti eri kohtade konkreetseid tingimusi ja on sagedasti kõige paremini nähtavad – ja hallatavad – regionaalsetele või kohalikele osalistele.

Poliitiline geograafia on tähtis: majanduslike, keskkondlike ja sotsiaalsete eesmärkide tuvastamisel ja nende vaheliste sidemete edendamisel peavad poliitikakujundajad vaatama halduspiiridest kaugemale, et käsitleda lahendatavate probleemide reaalselt geograafilist mõõdet – näiteks olukord, kus ühistranspordiga seotud probleeme on vaja lahendada kogu linnastunud ala lõikes, mitte vaid üksikutes omavalitsustes. Poliitilise sekkumise sobiv ulatus sõltub käsitletavast probleemist: koolide teeninduspiirkonnad erinevad haiglate omadest ja transpordi eest vastutavad ametiasutused võivad töötada tervishoiu eest vastutavate ametiasutustega võrreldes eri mastaabis. Valitsustasandeid ei saa aga lõpmatuseni suurendada ja seetõttu ongi vaja andmeid, töövahendeid ja institutsioone, mis võimaldaks eri mastaabis vertikaalset ja horisontaalset koordineerimist.

Poliitikameetmete kohandamine eri kohtade jaoks on eriti tähtis linnade ja maapiirkondade vahel. Kuna umbes 78% OECD riikide linnakodanikest elab linna lähedal, pole eriti mõttekas käsitleda linnasid ja maapiirkondi eri piirkondadena. Maaelu ja linnasid käsitlevad poliitikameetmed

tuleb paremini ühendada, kui need peaks vastama reaalsusele nendes kohtades, kus neid rakendatakse. Partnerlused linna- ja maapiirkondade vahel aitaksid kaasa rohkem integreeritud territoriaalsele arengule, võimendades linnade ja maapiirkondade vahelisi potentsiaalseid eeliseid seoses tööturu, keskkonna ja muude sidemetega.

Vähenevate avalike investeeringute tõttu peavad **kohalikud ja regionaalsed omavalitsused vähemate vahenditega rohkem – ja paremini – toime tulema**. Just seda silmas pidades võttiski OECD nõukogu 2014. aasta märtsis vastu soovitus seoses tõhusate avalike investeeringutega valitsustasandite üleselt. Selles soovituses sõnastatud põhimõtted aitavad valitsustel hinnata oma avalike investeeringute tegemise võime tugevaid ja nõrku külgi ning seada prioriteete nende parandamiseks.

Riiklikud valitsused ja regionaalsed/liidumaade omavalitsused võivad mängida tähtsat rolli suurlinnade juhtimisega seotud tõhusamate lahenduste kasutuselevõtmise toetamisel. Ühiste ettevõtmiste ees seisvad takistused on tihtipeale väga kaalukad ja isegi siis, kui kõik suure linnastunud ala või regiooni omavalitsused võidaksid koostööst, ei pruugi nende seas olla kedagi, kellele oleks piisavad pädevused ja stiimulid selleks vajamineva teabe kogumisega, teiste koondamisega ja muude tegevustega kaasnevate kulude kandmisega.

Linnastunud alade paremat juhtimist on omakorda vaja toetada linnadele suunatud poliitikameetmete sidususe tõstmisega riiklikul tasandil. Traditsiooniliselt on konkreetseid riiklikud linnasid käsitlevad poliitikameetmed, kui sellised on olemas, olnud väga piiratud mõjuga ja keskendunud probleemidele, mitte potentsiaalile. Paljusid muid poliitikavaldkondi, millel on suur mõju linnaarengule, ei pruugi kunagi vaadata linnade kontekstis. Valitsused, mis tahavad linnade osas õigeid otsuseid vastu võtta, peavad vaatama linnapoliitikat palju laiemas plaanis ja töötama välja valdkonnaüleseid strateegiaid, millega saaks lahendada linnade probleeme ühtsel viisil.

TEADMISTEKOGU

- *OECD Regional Well-Being*
www.oecdregionalwellbeing.org
- *How's Life in Your Region?: Measuring Regional and Local Well-being for Policy Making*
DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/9789264217416-en>
- *Investing Together: Working Effectively across Levels of Government*
DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/9789264197022-en>

INFONURK

Tekst ja joonised on pärit väljaandest
 OECD (2014), *Education at a Glance 2014:
 OECD Indicators*, OECD Publishing
 DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/eag-2014-en>

Hariduse ja oskuste järjest suurenev tähtsus

Juurdepäas haridusele laieneb, aga samamoodi suureneb ka hariduse ja oskuste mõju meie eludele, sest kõrgem haridustase tähendab paremaid töövõimalusi ning kõrgemat sissetulekut.

Juurdepäas haridusele jätkab laienemist ning kõrge kirjaoskusega täiskasvanute osakaal kasvab, ent sotsiaalmajanduslikud lõhed süvenevad, kuna hariduse ja oskuste mõju inimese eluvõimalustele on märkimisväärselt suurenenud.

Tööturul tasustatakse kõrget haridustaset ja oskusi vääriliselt

Võtame näiteks olukorra tööhõives. Kolmanda taseme haridusega täiskasvanute hulgas on tööhõive keskmiselt üle 80%, võrreldes teise taseme ülemise astme haridusega inimeste tööhõive tasemega, mis on alla 60%. Samas pole ka kolmanda taseme haridusega inimesed, eriti just noored, tööpuudusest puutumata. OECD riikides oli 2012. aastal töötähtaegselt 5,0% kolmanda taseme haridusega täiskasvanutest (2008. aastal 3,3%), ent 25–34 aastaste hulgas oli see protsents 7,4 (2008. aastal 4,6%). Teise taseme ülemise astme haridusega 25–34 aastaste tööpuuduse määr ulatus 2012. aastal 19,8 protsendini (ja paljudes riikides veelgi kõrgemale) võrreldes 2008. aasta 13,6 protsendiga. Need andmed kinnitavad, et hiljutine majanduskriis tabas kõige valusamalt noori madala haridustasemega täiskasvanuid.

Oskuste puudumine ainult suurendab tööpuuduse ohtu – isegi sarnase haridustasemega inimeste puhul. Näiteks täiskasvanute oskuste uuringus osalenud 24 riigi ja riigi piirkonnas olid 2012. aastal töötud 5,8% teise taseme ülemise astme haridusega, ent

keskmise kirjaoskuse tasemega täiskasvanutest, võrreldes 8 protsendiga sarnase hariduse omandanud täiskasvanutest, kelle pädevus kirjaoskuse alal jäi madalale tasemele. Sarnaselt olid kolmanda taseme hariduse ja kirjaoskuse alal madalama tasemega pädevusega täiskasvanutest töötud 3,9%, samas kui kõrgeima pädevusega täiskasvanute hulgas oli töötuid 2,5%.

Andmed sissetulekute kohta osutavad ka järjest suurenevale lõhele haridusega seotud „olemist“ ja „mitteolemist“ vahel. OECD riikides teenivad kolmanda taseme haridusega täiskasvanud keskmiselt umbes 70% võrra rohkem kui need, kellel on teise taseme ülemise astme haridus. Erinevused oskustes mõjutavad samuti sissetulekut, isegi sama haridustasemega inimeste puhul: täiskasvanute oskuste uuring näitas, et kirjaoskuse alal kõrgeima pädevusega kolmanda taseme haridusega täiskasvanu teenib keskmiselt umbes 45% rohkem kui sarnase haridustasemega täiskasvanu, kelle pädevus kirjaoskuse alal jääb kõige madalamale tasemele.

Enamikus riikides on hariduses absoluutne ülespoole liikumine levinum kui allapoole liikumine

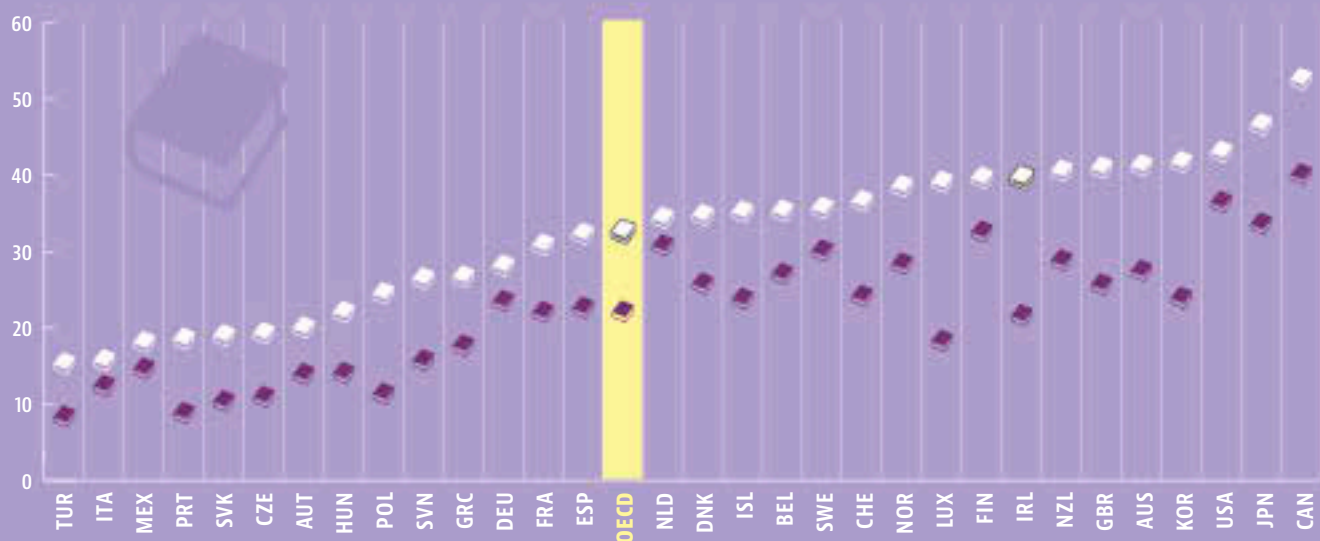
Paljudes OECD riikides on haridussüsteemide laienemine, nii teise taseme ülemise astme või teise taseme järgse, kolmanda astme eelse kui ka kolmanda taseme hariduse puhul, andnud 25–34 aastastele võimaluse omandada kõrgem haridus, kui on

Statistika

Rohkematel täiskasvanutel on kolmanda taseme haridus

Kolmanda taseme haridusega 25–64aastaste %, 2000–2012

2000 2012

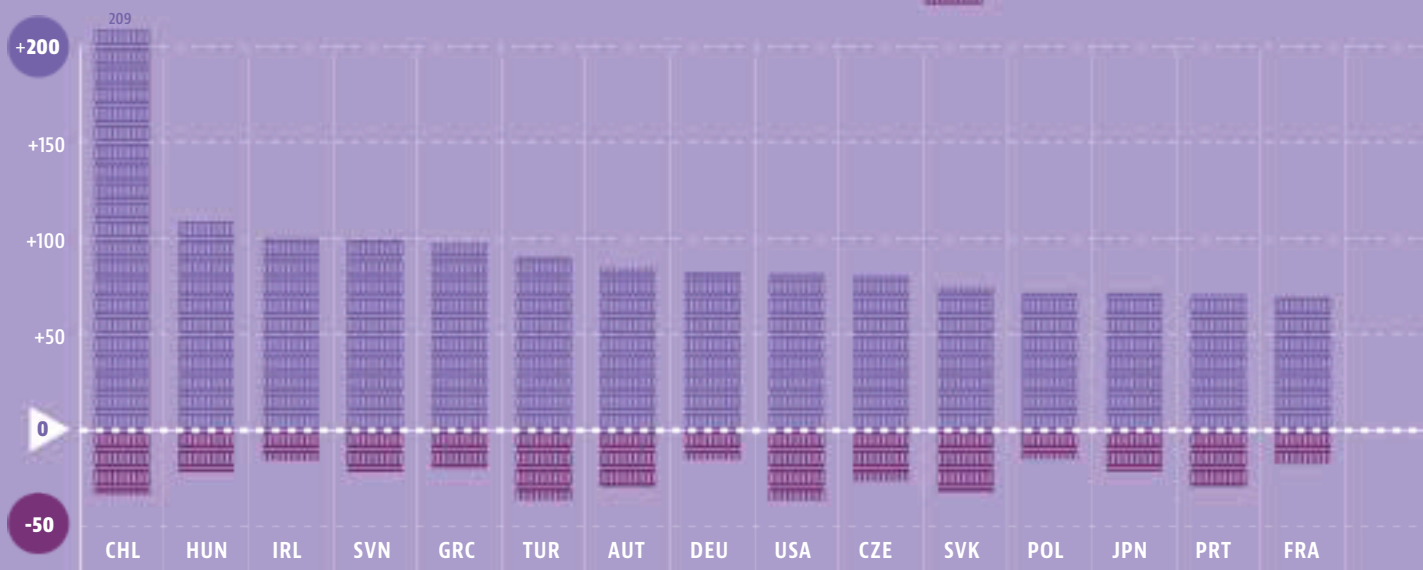
StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888933114951>

Suhteline töötasu omandatud hariduse kaupa

Kasu või kahju keskharidusega võrreldes, 2012

Palgatuluga 25–64aastased

Ülikoolitaseme või kõrgtaseme teadusprogrammid
 Keskharidus
 Alla keskhariduse

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888933116205>

Tööhõive määr omandatud hariduse kaupa

Tööhõive % 25–64aastaste seas, 2012

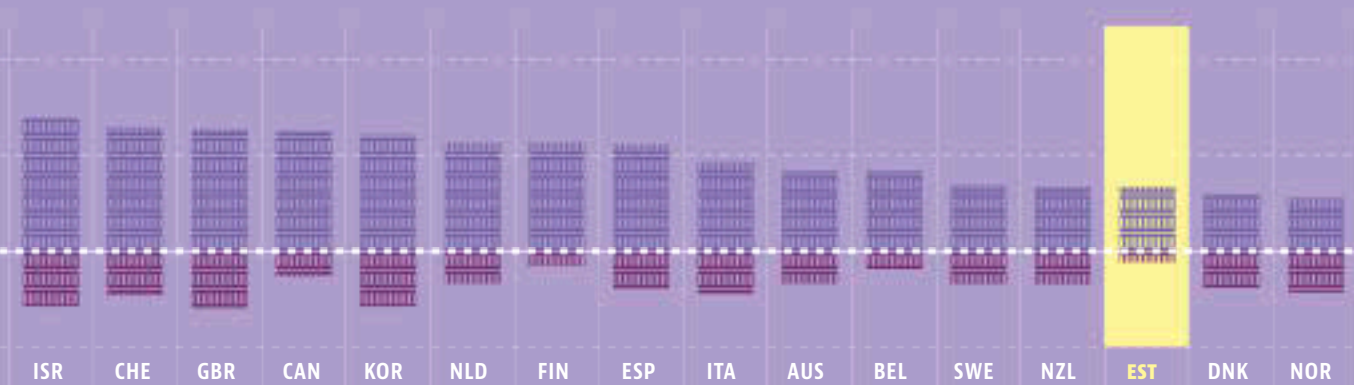
Riigid on järjestatud laskuvas järjestuses kolmanda taseme haridusega 25–64aastaste tööhõive määra kaupa

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888933115958>

ISO koodid

AUS Austraalia	CZE Tšehhi Vabariik	GRC Kreeka	KOR Korea	NOR Norra	ESP Hispaania
AUT Austria	DNK Taani	HUN Ungari	LVA Läti	POL Poola	SWE Rootsi
BEL Belgia	EST Eesti	ISL Island	LUX Luksemburg	PRT Portugal	CHE Šveits
BRA Brasiilia	FIN Soome	IRL Iirimaa	MEX Mehhiko	RUS Venemaa Föderatsioon	TUR Türgi
CAN Kanada	FRA Prantsusmaa	ITA Itaalia	NLD Madalmaad	SVK Slovakkia	GBR Ühendkuningriik
CHL Tšiili	DEU Saksamaa	ISR Iisrael	NZL Uus-Meremaa	SVN Sloveenia	USA Ameerika Ühendriigid

Hariduse ja oskuste järjest suurenev tähtsus

nende vanematel. 2012. aastal täiskasvanute oskuste uuringus (OECD rahvusvahelise täiskasvanute pädevuse hindamise programmi ehk PIAACi tulemus) osalenud OECD riikides olid keskmiselt 32% noortest inimestest omandanud kõrgema haridustaseme kui nende vanemad ning ainult 16% ei ole omandanud oma vanematega võrdset haridustaset. Kõigis riikides peale Eesti, Saksamaa, Norra ja Rootsi on haridusalane absoluutne ülespoole liikumine levinum kui absoluutne allapoole liikumine. Hariduse laienemine on eriti ilmekas Prantsusmaal, Iirimaa, Itaalias, Koreas, Hispaanias ja Vene Föderatsioonis, kus erinevus haridusalase ülespoole ja allapoole liikumise vahel on 30 protsendipunkti või rohkem.

Muud järeldused

Ligi 40% 25–34 aastastest on praegu **kolmanda taseme haridusega**, mis on proportsionaalselt 15 protsendipunkti rohkem kui 55–64 aastaste hulgas.

Kirjaoskuse alal kõrgeima pädevusega vanemate ja nooremate täiskasvanute osakaal on keskmiselt 10 protsendipunkti võrra suurenenud.

Suuremas osas OECD riikides alustab enamik lapsi ametlikku haridusteed juba enne 5. eluaastat. OECD riikides õpib rohkem kui kolm neljandikku 4 aastastest (84%) **väikelaste haridus- ja algharidusprogrammides**; Euroopa Liitu kuuluvates OECD riikides on see protsent 89.

Umbes 72% üliõpilastest, kes alustavad **teise taseme ülemise astme haridusprogrammiga**, lõpetavad vastava programmi selle teoreetilise kestuse jooksul. Kui OECD riikides anda üliõpilastele teise taseme ülemise astme haridusprogrammi lõpetamiseks kaks lisa-aastat, siis keskmiselt 87% neist lõpetavad haridusprogrammi edukalt kaks aastat pärast ettenähtud lõpetamisaega.

OECD riikides õppis 2012. aastal keskmiselt 49% 15–29 aastastest. Ülejäänud 51 protsendist 36% töötasid, 7% olid töötud ning 8% ei osalenud töötajana.

Enamik kolmanda taseme haridusasutuste ning vähemal määral ka esimese taseme hariduse eelsete haridusasutuste rahastusest saadakse eraallikatest: vastavalt 31% ja 19%. Haridusasutuste **avalik rahastamine** kõigil tasemetel kokku suurenes aastatel 2000–2011 kõigis riikides (välja arvatud Itaalias), mille kohta andmed on kättesaadavad. Kuna aga hariduskuludid kantakse järjest enam mitme leibkonna peale, siis rohkem kui kolmes neljandikus riikidest kasvas **erasektori toetus** veelgi kiiremini.

Kui haridusele tehtud **avaliku sektori kulutused** vähenesid aastatel 2005–2011 kahes kolmandikus riikidest, siis lühemal perioodil, 2008–2011 – majanduskriisi tippajal – kasvasid saadavalolevate andmetega 31 riigist 16 riigis avaliku sektori kulutused haridusele kiiremini (või vähenesid aeglasemalt) kui kulutused kõigile teistele teenustele.

Esimese taseme hariduse eelse **haridusasutuse õpetajatelt** nõutakse magistrikraadi ainult neljas saadavalolevate andmetega riigis 35st, samas kui teise taseme ülemise astme üldaineid õpetavatelt õpetajatelt nõutakse seda 22 saadavalolevate andmetega riigis 36st.

Õpetajate professionaalne areng on kohustuslik igal haridustasemel umbes kolmes neljandikus OECD riikidest ja partnerriikidest, mille kohta andmed on kättesaadavad. Seda nõutakse kõigilt teise taseme alumise astme õpetajatelt 17 riigis, edutamiseks või palgakõrgenduseks 8 riigis ning 6 riigis ei nõuta üldse.

2012. aastal osales rohkem kui 4,5 miljonit üliõpilast kolmanda taseme haridusprogrammides väljaspool oma koduriiki. Austraalia, Austria, Luksemburgi, Šveitsi, Uus-Meremaa ja Ühendkuningriigi kolmanda taseme haridust pakkuvates institutsioonides käib kõige suurem osakaal **rahvusvahelistest üliõpilastest**.

TEADMISTEKOGU

- *TALIS 2013 Results: An International Perspective on Teaching and Learning*
DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/9789264196261-en>
- *Skills Outlook 2013: First Results from the Survey of Adult Skills*
DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/9789264204256-en>
- *Trends Shaping Education 2013*
DOI: http://dx.doi.org/10.1787/trends_edu-2013-en

INFONURK

Tekst ja joonised on pärit väljaandest OECD (2014), *Green Growth Indicators 2014*, *OECD Green Growth Studies*, OECD Publishing
DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/9789264202030-en>

Keskkonnasäästliku majanduskasvu suunas tehtud edusammude mõõtmine

OECD keskkonnahoidliku majanduskasvu näitajad aitavad valitsustel kujundada poliitikameetmeid majanduskasvu ja arengu tugevdamiseks, mis aitavad samal ajal tagada, et loodusvarad pakuvad jätkuvalt ressursse ja keskkonnateenuseid, millest sõltub meie heaolu. Maailma tabanud majandus- ja finantskriis vabastas keskkonna mõnevõrra surve alt. On aga oht, et kasvu jätkudes hakkab see surve taas kasvama ja ületab kiiresti kriisieelse taseme.

OECD keskkonnahoidliku majanduskasvu näitajad on korraldatud nelja põhieesmärgi ümber: vähese CO₂ heitega ja ressursitõhusa majanduse loomine, loodusvarade baasi kaitsmine, inimeste elukvaliteedi tõstmine ning sobivate poliitikameetmete ja keskkonnahoidliku majanduskasvu pakutavate võimaluste elluviimine. Keskkonnahoidliku majanduskasvu põhielementide tasakaalustatud edasiandmiseks on **kuus põhinäitajat**: CO₂- ja materjalitootlikkus, keskkonnakoormust kajastav mitmeteguriline tootlikkus, loodusvarade indeks, muutused maakasutuses ja -kattes ning elanikkonna kokkupuude õhusaastega.

Maailma tabanud majandus- ja finantskriis vabastas keskkonna mõnevõrra surve alt. Kasvu jätkudes hakkab see surve aga taas tugevnema ja see ületab kiiresti kriisieelse taseme, kui valitsused ei paranda asjaomaseid poliitikameetmeid. Vaja on suuremaid järjepidevaid pingutusi energia ja loodusvarade kasutuse tõhusamaks muutmise alal, et heastada keskkonnakahjustused, kaitsta majanduse loodusvarade baasi ja parandada inimeste elukvaliteeti. See nõuab omakorda üksmeelseid pingutusi finants-, majandus-, tööstus-, põllumajandus- ja muudelt ministeeriumidelt, mille poliitikameetmed mõjutavad keskkonda ja on suutelised edendama keskkonnahoidlikku majanduskasvu. Samuti on oluline inimkapitali tugevdamine hariduse ja oskuste arendamise teel.

Kas meie tõhusus loodusvarade ja keskkonnateenuste kasutamise alal paraneb?

Viimase 20 aastaga on OECD majanduspiirkondade keskkondlik tootlikkus **CO₂, energia ja materjalide** osas kasvanud, kuid riikide ja sektorite lõikes on väga suured

erinevused. Süsihappegaasi heitemäär ja fossiilkütuste kasutus on majanduskasvust lahku löönud ja taastuvenergia mängib kasvavat rolli energiavarustuse mitmekesistamisele ja süsihappegaasi heitemäära vähendamisele suunatud pingutustes. Täna toodavad OECD riigid iga kasutatud materiaalse ressursi ühiku kohta suuremat majanduslikku väärtust kui 1990. aastal ja jätmete ringlussevõetuga seotud pingutused on hakanud näitama tulemusi. Paraneb ka toitainete kasutus põllumajanduses, kus ülejääk väheneb võrreldes tootmisega.

Selliste suundumuste põhjuseks on kombinatsioon eri teguritest: poliitiline tegevus, majanduskriisi tagajärjel toimunud majandustegevuse langus, teenindava sektori kasv, ressursside ja saaste poolt intensiivsete tootmisharude välismaale viimine ning kasvavad kaubandusmahud.

Paljudes valdkondades on aga tootlikkuse kasv väike ja keskkondlik surve endiselt suur: CO₂-heite tase tõuseb jätkuvalt; fossiilkütused on energiaallikate jaotuses endiselt esikohal, saades kohati toetust ka valitsustelt; materiaalsete ressursside tarbimine majanduskasvu toetamiseks on jätkuvalt kõrge ja palju väärtuslikku materjali visatakse ikka veel ära prügina.

Kas meie majanduste loodusvarade baas on kaitstud?

Riikide loodusvarade baasi hindamiseks vajalik teave on ebatäielik ja vahelduva kvaliteediga. Kvantitatiivsest vaatenurgast on tehtud edusamme taastuvate loodusvarade haldamise osas. Merepüügist tulenev maailma **kala**toodang on stabiliseerunud, **metsavarade** kaubanduslik kasutus näib

Statistika

Õhusaaste linnades

Keskmine individuaalne kokkupuutumine väikeste osakestega (PM10), $\mu\text{g}/\text{m}^3$

1990 2010 WHO künnis (20 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, aasta keskmine)

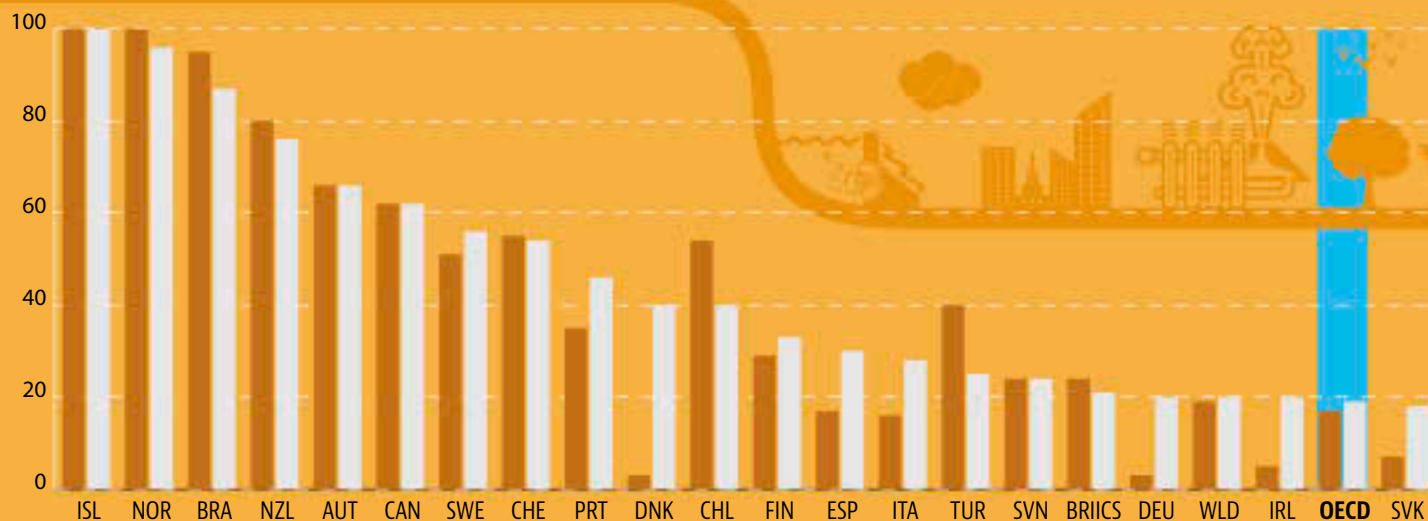

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888932925654>

Taastuvate energiaallikate osa elektrienergia tootmises

Taastuvate energiaallikate % elektrienergia tootmises

1990 2011

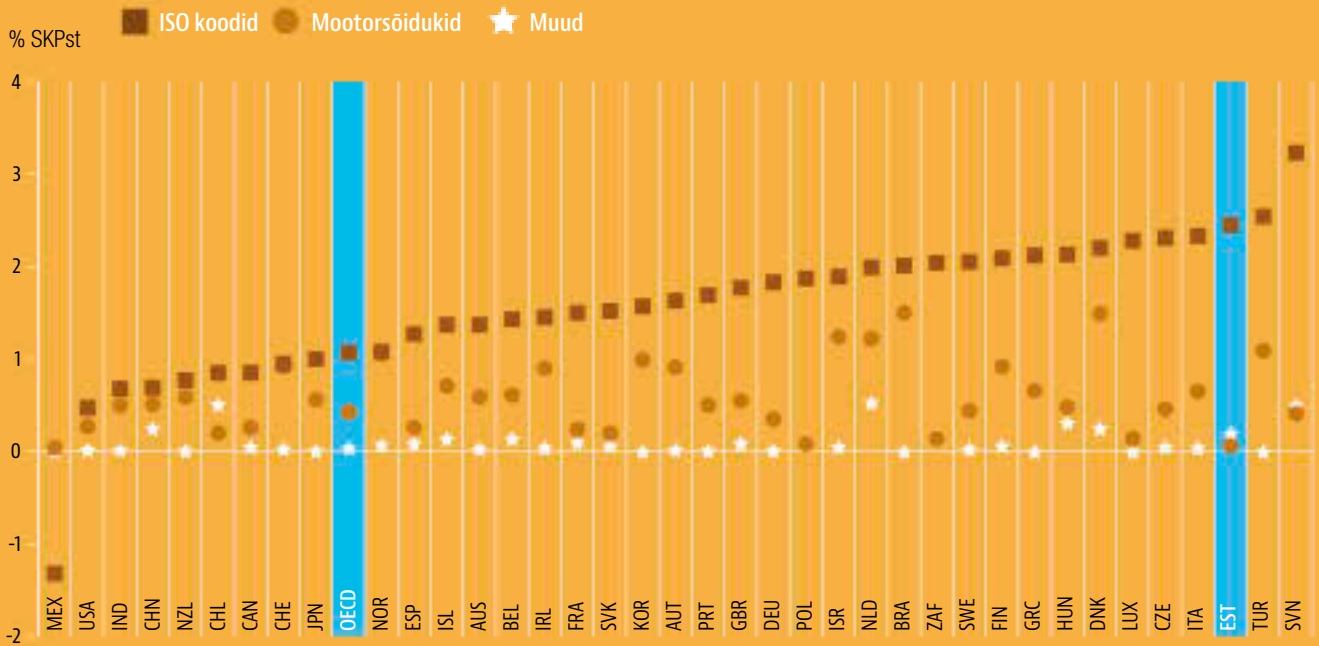

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888932925255>

Keskkonnamaksude kohaldamine jätkuvalt paljudes riikides piiratud

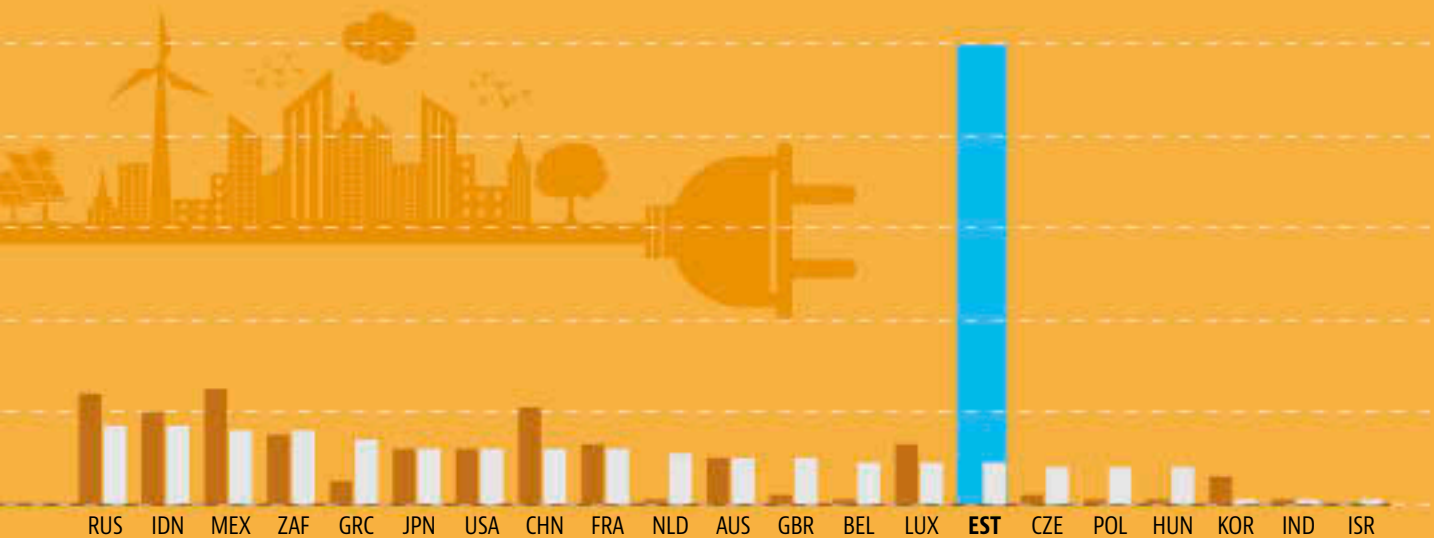
Keskkonnamaksude tulude jaotus %na SKPst, 2012

Jaotus elektrienergia madalamast kõrgeimani

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888932925825>

ISO koodid	AUS Austraalia	DNK Taani	IND India	MEX Mehhiko	SVK Slovakkia
	AUT Austria	EST Estonia	IDN Indonesia	NLD Madalmaad	SVN Sloveenia
	BEL Belgia	FIN Soome	IRL Iirimaa	NZL Uus-Meremaa	ESP Hispaania
	BRA Brasiilia	FRA Prantsusmaa	ISR Iisrael	NOR Norra	SWE Rootsi
	CAN Kanada	DEU Saksamaa	ITA Itaalia	POL Poola	CHE Šveits
	CHL Tšiili	GRC Kreeka	JPN Jaapan	PRT Portugal	TUR Türgi
	CHN Hiina	HUN Ungari	KOR Korea	RUS Venemaa Föderatsioon	GBR Ühendkuningriik
	CZE Tšehhi Vabariik	ISL Island	LUX Luksemburg	ZAF Lõuna-Aafrika Vabariik	USA Ameerika Ühendriigid

Keskkonnasäästliku majanduskasvu suunas tehtud edusammude mõõtmine

olevat jätkusuutlik ja vaatamata kasvavale nõudlusele on veevõtt taastuvatest **mageveevarudest** stabiilne.

Üldine surve loodusvaradele on aga jätkuvalt suur ja lahendamist vajavad veel olulised probleemid seoses loodusvarade kvaliteedi, nende pakutavate ökosüsteemiteenuste ja integreeritud haldamisega. Bioloogilise mitmekesisuse poolest rikkad piirkonnad käivad alla ja paljud ökosüsteemid hävinevad. Oht **bioloogilisele mitmekesisusele** on eriti tõsine suure rahvastikutihedusega riikides ning kohtades, kus muutused maakasutuses ja infrastruktuuri arendamine suurendavad looduslike elupaikade fragmenteerumist. Paljud **looma- ja taimeliigid** on ohustatud; üks kolmandik maailma kalavarudest on ülepüütud ja paljusid **metsti** ohustab hävimine, fragmenteerumine või ümberkujundamine muudeks maatüüpideks. Surve veevarudele on jätkuvalt tugev ja mõnel juhul võib kohalik veenappus piirata ka majandustegevust.

Kas inimestele on kasu keskkonnavalastest parendustest?

Enamus inimesi OECD riikides saab kasu parendatud sanitaarabinõudest, peaaegu 80% inimestest saab kasu avalikust rooiveepuhastusest. Inimeste kokkupuude väeveldioksiidist ja peenosakekestest tuleneva õhusaastega väheneb. Maapinnalähedane osoon, lämmastikoksiid ja üliväikesed peenosakesed mõjutavad aga endiselt inimest. OECD riikides tehtud õhusaastega seotud kulude hinnangud näitavad, et saaste jätkuva vähendamise eelised oleksid märkimisväärsed. Endiselt on ka probleeme seoses vananevate veevarustus- ja rooivesüsteemide uuendamise ja väikeste või isoleeritud asulate juurdepääsuga tulusale rooiveepuhastusele.

Kas majanduskasvu keskkonnahoidlikumaks muutmine loob majandusvõimalusi?

Kiirenemas on riikide pingutused keskkonnahoidlikule majanduskasvule suunatud poliitikameetmete elluviimise osas uute tehnoloogiate ja innovatsiooni toetamise ning majanduslike vahendite kasutamise teel. Võrreldavaid andmeid nende poliitikameetmete pakutavate majanduslike võimaluste kohta tööhõive ja konkurentsivõime seisukohast pole aga eriti palju. Keskkonnahoidliku majanduskasvu dünaamilisi aspekte on raske statistiliselt haarata ja paljud pingutused nende mõõtmiseks on keskendunud pigem keskkonnahoidlikule tegevusele, mitte majanduse ja ülemaailmsete tarneahelate keskkonnahoidlikumaks muutumisele.

Keskkonnatooteid ja -teenuseid tootvad sektorid moodustavad kasvava (kuigi tagasihoidliku) osa majandusest.

Avaliku sektori kulutused **teadus- ja arendustegevusele** keskkonna ja energiatõhususe valdkonnas on kasvanud ning tõusnud on ka keskkonnahoidlike **patentide** osakaal. **Keskkonnahoidlikkusega seotud maksude** rakendamine kasvab, kuid tööjõumaksudega võrreldes on see endiselt piiratud. Keskkonnale suurimat survet avaldavate põllumajandustootjate toetuste osakaal on vähenenud ja keskkondlike nõudeid kaasavate toetuste osakaal on samal ajal kasvanud.

Keskkonnahoidlikku majanduskasvu edendavad **rahvusvahelised rahastamisvood** arenevad. Sel ajal, kui **süsinikuturud** kahanesid finantskriisi ja vähenenud tööstusliku väljundi tõttu, kerkisid esile uued võimalused puhta energia valdkonnas, kus rahvusvahelised **investeeringuvood** on mahult ületanud investeeringud fossiilkütustega seotud tehnoloogiatesse. Uued võimalused on esile kerkinud ka seoses finantsasutuste väljaantavate **keskkonnahoidlikkusega seotud võlakirjadega** ja **ekspordikrediidi agentuuride** antava erainvesteeringuga projektidele, mille puhul tehakse keskkonnamõtjude hindamine. Keskkondlike eesmärkidel antava **arenguabi** hulk on pidevalt kasvanud ja taastuvenergiaga seotud abi suurus on ületanud mittetaastuvenergiaga seotud abi suuruse.

Siiski toimub suur osa arengust tagasihoidlikult ja poliitikameetmete puhul tuleb tihti puudu sidususest, mis õnnestab üleminekut keskkonnahoidlikule majanduskasvule. Riigid jätkavad mitmel viisil **fossiilkütuste** tootmise ja tarbimise **toetamist**. Väga erinevad **energiamaksumäärad**, suure keskkonnamõtjuga kütuste madalad maksumäärad ja teatud sektorites kasutatava kütuse jaoks kehtestatud erandid takistavad üleminekut vähese CO₂ heitega majandusele. Nende reformimine annaks riikidele olulisi võimalusi maksutulu saamiseks, aidates samal saavutada palju kulutõhusamalt ka keskkonnavalaseid eesmärgi.

TEADMISTEKOGU

- *Towards Green Growth in Southeast Asia*
DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/9789264224100-en>
- *Policy Instruments to Support Green Growth in Agriculture*
DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/9789264203525-en>
- *OECD Environmental Performance Reviews*
DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/19900090>

INFONURK

Tekst ja joonised on pärit väljaandest
 OECD/FAO (2014), *OECD-FAO Agricultural
 Outlook 2014-2023*,
 OECD Publishing
 DOI: http://dx.doi.org/10.1787/agr_outlook-2014-en

Põllumajandusprognoos – maailma toitmas

Maailma põllumajandustootjad ja kalurid suudavad rahuldada nõudlust järgmise 10 aasta jooksul. Kasvavad sissetulekud, linnastumine ja uued toitumisharjumused soosivad üleminekut valgu-, rasva- ja suhkrurikkamate toitude tarbimisele. Hinnad tõusevad, kuid jäävad allapoole ajalooliselt kõrgeid tasemeid. Valdavalt taimetoidulise elanikkonnaga, suure hulga põllumaaga ja aegamööda linnastuva ühiskonnaga India pakub kordumatuid võimalusi ja katsumusi, kuid prognooside kohaselt jätkab kasvu toidu tootmine ja tarbimine elaniku kohta.

Olulisemate põllukultuuride rahvusvahelised hinnad on langenud oluliselt madalamale oma ajalooliselt kõrgetelt tasemetelt, peamiselt viljarohkuse tõttu perioodil 2013/14. Liha- ja piimatoodete hinnad on seevastu aga ajalooliselt kõrgel tasemel, kuna 2013. aastal oli toodang ootustest väiksem. Maailma etanooli- ja biodiislihind jätkas suure toodangu tõttu langust 2011. aastal saavutatud ajaloolisest haripunktist.

Prognoositakse, et **nõudlus põllumajandustoodete järgi** jääb püsivaks, kuigi nõudluse kasv on eelmise aastakümnega võrreldes aeglasem. Teravili on jätkuvalt inimeste põhitoiduks, kuid kasvavate sissetulekute, linnastumise ja toitumisharjumuste muutumise tõttu toimub üleminek valgu-, rasva- ja suhkrurikkamate toitude tarbimisele.

Järgmiseks aastakümneks prognoositakse **loomakasvatusele ja biokütuse tootmisele** põllukultuuride tootmisest kiiremat kasvu. Selline muutuv üleilmse põllumajandustootmise struktuur toob kaasa suhtelise nihke söödateravilja ja õliseemne tootmise suunas, et rahuldada vajadust toidu, loomasööda ja biokütuse järgi, liikudes eemale põhipõllukultuuridest nagu nisu ja riis. Suurem osa lisatoodangust hakkab tulema regioonidest, kus on kõige vähem piiravaid tegureid nagu maapinna ja vee kättesaadavus ning poliitikaalased eeskirjad.

Põllukultuuride hinnad langevad eeldatavasti veel üks või kaks aastat ning stabiliseeruvad siis tasemel, mis on kõrgem kui 2008. aasta eelsel perioodil, kuid oluliselt madalam hiljutistest haripunktidest. Liha, piimatoodete ja kala hinnad eeldatavasti tõusevad. Reaalselt prognoositakse aga nii põllukultuuride kui loomsete saaduste hindade keskpikas perspektiivis langemist. Eeldatav kasutada oleva teravilja hulk on oluliselt tõusnud, mis peaks mõnevõrra leevendama muret hindade volatiilsuse pärast.

Maailma kalatoodang sõltub peamiselt vesiviljeluse kasvust arenevates riikides. Püsiva nõudluse kontekstis suureks jäävate kulude tõttu jääb kala hind kõrgemale ajaloolisest keskmisest tasemest, mis piirab tarbimise kasvu tuleval aastakümnel. Tootmise kasv tuleneb peamiselt arenguriikidest Aasias ja Ladina-Ameerikas.

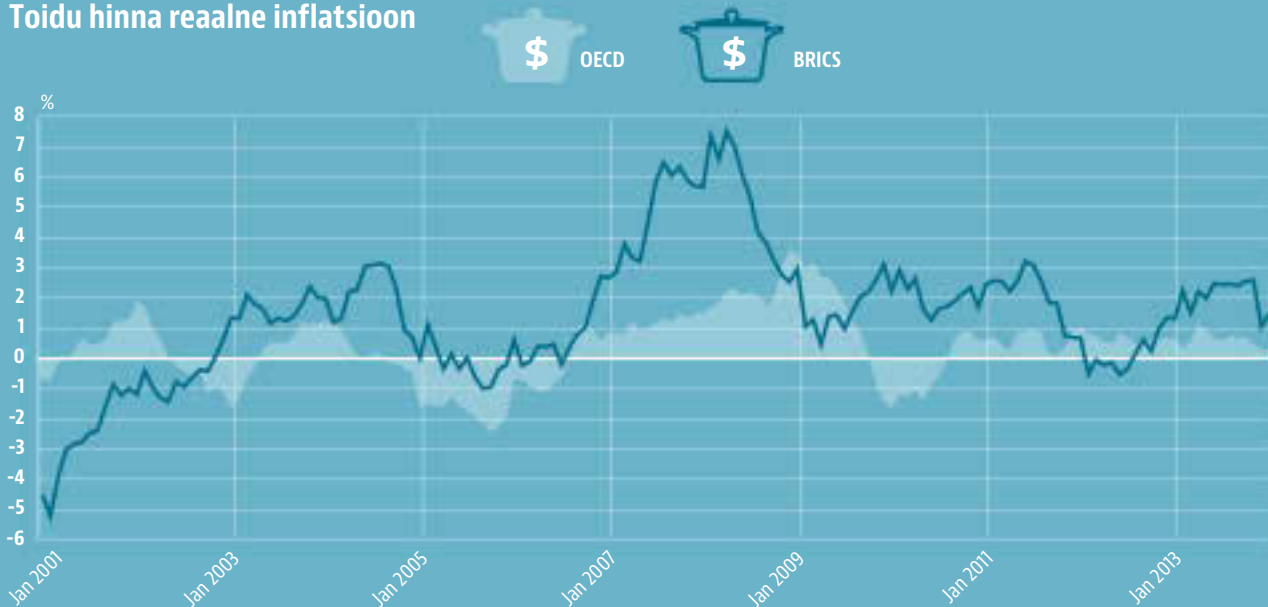
Kaubandus jätkuvalt kasvab, kuid eelmise aastakümnega võrreldes aeglasemalt. Põhja- ja Lõuna-Ameerika tugevdavad nii väärtuse kui ka mahu poolest oma positsiooni juhtiva eksportregioonina, Aafrika ja Aasia aga suurendavad puhasimpordi mahtu, et vastata kasvavale nõudlusele.

Hiljutised poliitilised reformid põllumajandus- ja kalandusturgudel on aidanud muuta nõudluse ja pakkumise põhialused turusignaalidele vastuvõtlikumaks, kuid siiski mõjutavad mõlemat sellised poliitikameetmed nagu tootjate toetamine,

Statistika

Toidu hinnad on arenenud riikides volatiilsemad

Toidu hinna reaalne inflatsioon

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888933098725>

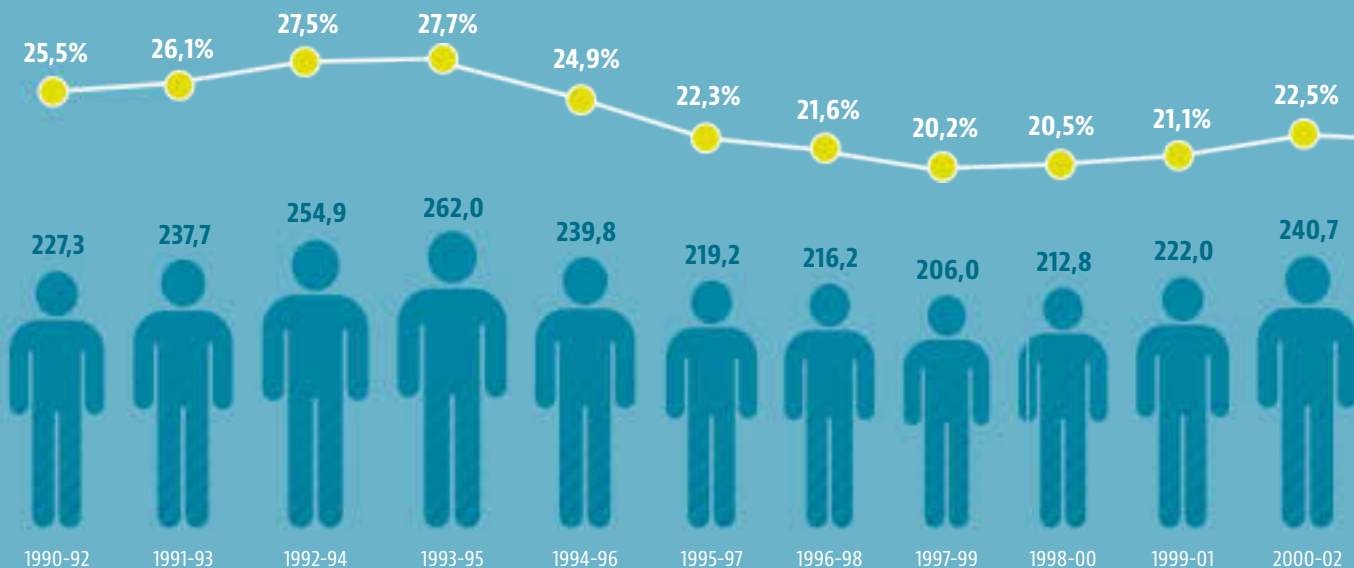
Indias on vähem inimesi näljas

Alatoitluse all kannatavate inimeste arv (miljonites)

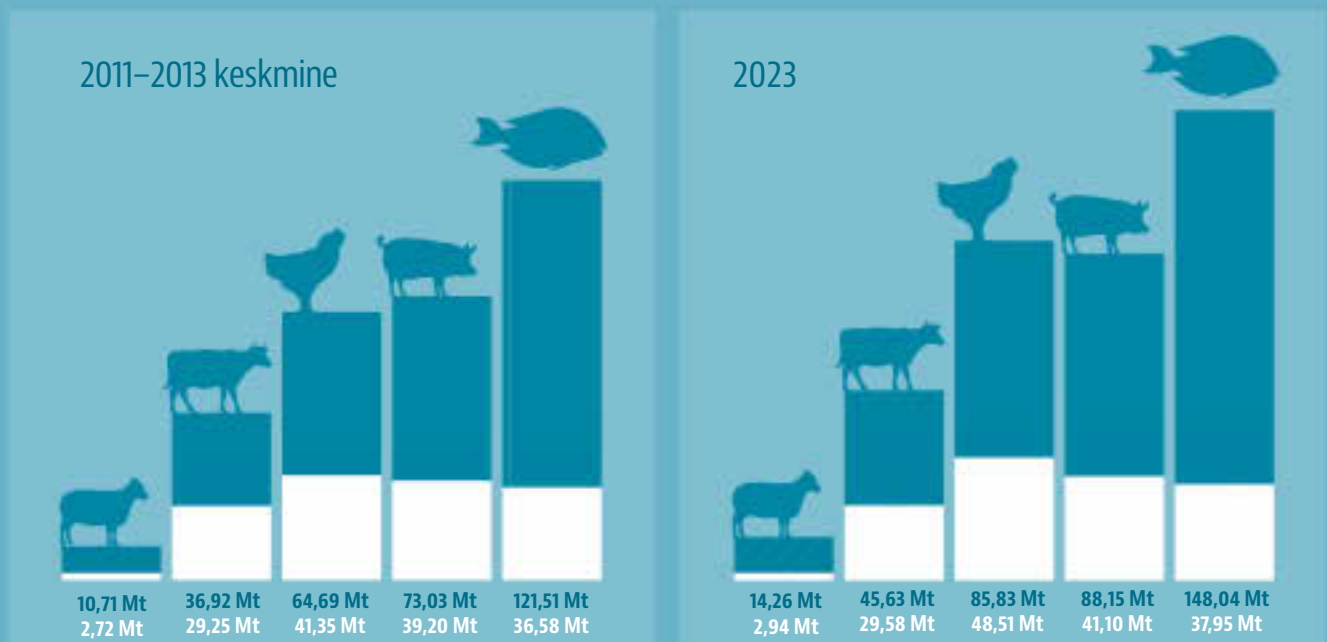
Osakaal rahvastikust%

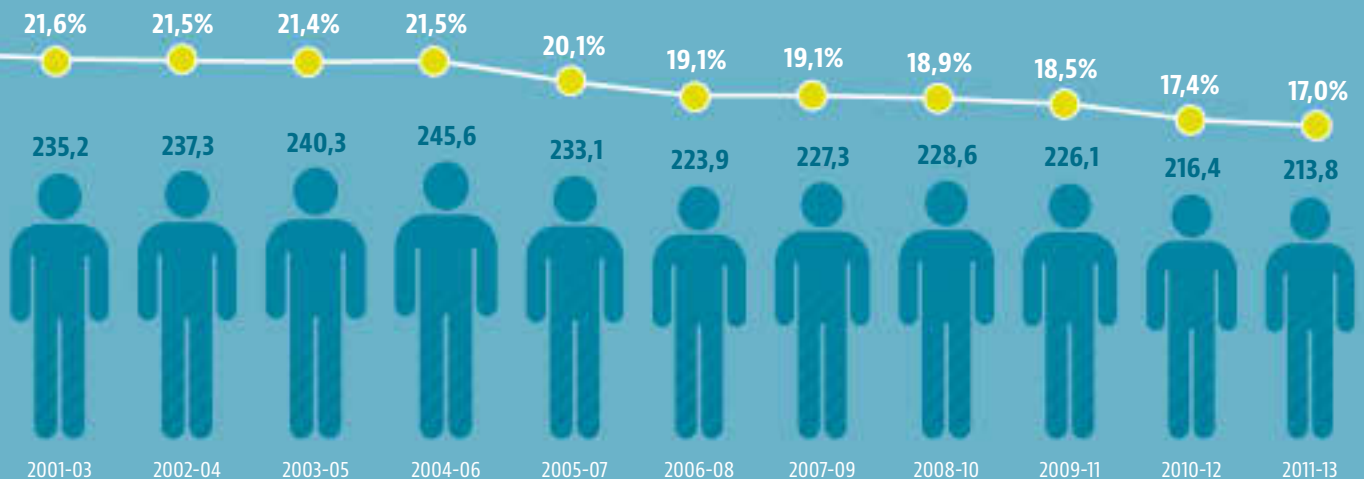
StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888933099067>

Arenenud riikides tarbitakse rohkem liha ja kala

● Arenenud ● Arenevad Mt = miljonit tonni

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888933098763>

Põllumajandusprognoos – maailma tootmas

riigi varud ja biokütusemandaadid. Rohkem poliitilisi muutusi seisab veel ees. Eelmisel aastal jõuti kokkuleppele nii Ameerika Ühendriikide 2014. aasta põllumajandusseaduse kui ka Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika 2013. aasta reformi asjus, kuid nende sätteid pole käesoleva prognoosi puhul arvesse võetud, sest nende rakendamise osa pole veel lõplikke otsuseid tehtud.

Üleilmne toormeprognoos 2023. aastani

Teravili: Tähtsamate teraviljaliikide maailmahind annab prognoosi perioodil varakult järgi ja võimendab seeläbi maailma kaubandust. Prognoositakse varude kasvu, Aasia puhul koguni riisivarude kasvu rekordtasemele.

Õlitaimed: Ülemaailmselt jätkub õlitaimede jaoks kasutatava põllumaa osakaalu kasv, kuigi see on aeglasem, kuna pidev nõudlus taimeõli järgi surub hinnad üles.

Suhkur: Pärast 2013. aasta lõpu langust toimub tugeva üleilmse nõudluse tõttu rahvusvahelise suhkru hinna taastumine. Maailma juhtiva suhkruiekspordija Brasiilia ekspordi mõjutab etanooliturg.

Liha: Püsiv impordinõudlus Aasiast ja Põhja-Ameerika karjade taastamine toetavad liha kasvavat hinda ja loomaliha hind tõuseb rekordtasemele. Prognoosi perioodil asendab linnuliha sealihaga kui enimtarbitud lihatoote.

Piimatooted: Pideva tootluse kasvu tõttu suuremates tootmismaades ja Hiina jätkuva majanduskasvu tõttu langevad praeguselt kõrgelt tasemelt hinnad veidi alla. India jõuab ette Euroopa Liidust kui maailma suurimast piimatootjast, suurendades prognoosi perioodil oluliselt lõssipulbri ekspordi.

Kalandus: Vesiviljeluse toodangu kasv kontsentreerub Aasiasse. Vesiviljelus jääb endiselt üheks kiiremini kasvavatest toidusektoritest ja 2014. aastal ületab see merest püütava kala inimitarbimiseks mõeldud kala allikana.

Biokütus: Biokütuse tarbimise ja tootmise tase kasvab prognooside kohaselt rohkem kui 50%, lähtudes suhkru baasil valmistatavast etanoolist ja biodiislist. Etanooli hind kasvab vastavalt nafta hinnale, biodiisli hind aga lähtub rohkem taimeõli hinna liikumistest.

Puuvill: Maailma kogutud varude prognoositav turuleaskmine suurendab madalate hindade tõttu tarbimist, enne kui hinnad 2023. aastaks taastuvad.

India fookuses

Käesolevas prognoosis keskendutakse Indiale, rahvaarvu poolest suuruselt teisele riigile maailmas, kus on suurim arv põllumajandustootjaid, aga ka suurim arv inimesi, kes kannatab toiduga kindlustamatuse all. Prognoos näitab suhteliselt optimistlikku stsenaariumit India jaoks, kus toidu tootmise ja tarbimise kasv, mis lähtub peamiselt kõrgemat lisandväärtust andvatest sektoritest, jääb prognooside kohaselt püsivale tasemele.

Uus riiklik seadus toiduga kindlustatuse kohta on suurim omalaadne õigust toidule käsitlev programm, mis on kunagi loodud ja mille raames antakse riigi toetusega teraviljaportsjoneid (umbes 90% alla jaehinna) enam kui 800 miljonile inimesele. Selle elluviimine saab olema tõsine katsumus.

Toetused, mille eesmärk on edendada väetise, taimekaitsevahendite, seemnete, vee, elektri ja laenude laialdasemat kasutamist, ning samuti turuhinnatoetused on aidanud saavutada viimasel aastakümnel tugeva iga-aastase põllumajandustoodangu kasvu. Need programmid edendavad jätkuvalt tootmise kasvu, lubades India laiendada olulisel määral toodangut elaniku kohta, kuigi kasvav ressursisurve vähendab järgmisel aastakümnel absoluutset kasvumäära.

Kuigi India jääb peamiselt taimetoitluslikuks, muutuvad sealsed toitumisharjumused mitmekesisemaks. Prognoositakse teraviljatarbimise kasvu, aga paremale toitainete tarbimisele aitavad kaasa ka suurenev piima ja piimatoodete, kaunviljade, puuviljade ja aedviljade tarbimine. Kala on samuti tähtis ja kasvav valguallikas ning oluliselt kasvab ka lihatarbimine, aga India jääb selles osas siiski veel madalamale tasemele maailmas.

Suurim ebakindlus valitseb seoses India makromajandusliku jõudlusega, saagikuse kasvu jätkusuutlikkusega ja valitsuse programmide elujõulisusega.

Märkus makromajanduslike eelduste kohta

Prognoosi aluseks võetud makromajanduslik olukord võtab OECD riikide puhul eelduseks keskmiselt 2,2% SKT kasvu aastas. Paljude tärkava turumajandusega riikide majanduslikud väljavaated on jõulised, aga viimase aastakümne võrreldes on neid veidi vähendatud. Enamus Aafrika riike näitab tugevat majanduskasvu. Tugevam USA dollar mõjutab mitme riigi konkurentsivõimet. 2023. aastaks prognoositakse naftabarreli hinna tõusu 147 USA dollarini.

TEADMISTEKOGU

- *OECD Compendium of Agri-environmental Indicators*
DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/9789264186217-en>
- *Climate Change, Water and Agriculture: Towards Resilient Systems*
DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/9789264209138-en>
- *Agricultural Policy Monitoring and Evaluation 2014: OECD Countries*
DOI: http://dx.doi.org/10.1787/agr_pol-2014-en

INFONURK

Tekst ja joonised on pärit väljaandest
OECD (2014), *Perspectives on Global
Development 2014: Boosting Productivity
to Meet the Middle-Income Challenge*,
OECD Publishing

DOI: http://dx.doi.org/10.1787/persp_glob_dev-2014-en

Tootlikkus – järgmine väljakutse

Tärgava turumajandusega riikide kiire majanduskasv riskib seiskumisega, kui ei võeta meetmeid tootlikkuse tõstmiseks

Paljud keskmise sissetulekuga riigid ei ole õigel teel, et koonduda OECD sissetulekutasemele elaniku kohta. Suurema osa viimasest aastakümnest kestnud kiire majanduskasv on tugevdanud olulisel määral arenevate riikide osakaalu maailmajanduses. Aga kas selline rikkuse mujale liikumise protsess lubab nendel riikidel koonduda lõpuks OECD keskmisele sissetulekutasemele elaniku kohta? Pärast pikka muljetavaldava arengu perioodi on hakanud kasvumäärad mõnedes keskmise sissetulekuga majandustes aeglustuma. Praeguste kasvumäärade juures ei suuda mitmed keskmise sissetulekuga riigid koonduda 2050. aastaks OECD keskmisele sissetulekutasemele. Nende riikide probleemi muudab veelgi tõsisemaks majanduse aeglustumine Hiinas, mille senine kiire majanduskasv tuli kasuks naaberriikidele ja varustajatele, eelkõige loodusvarade eksportijatele.

Võtmeks on tootlikkuse kasvatamine. Liikudes eemale väikse sissetulekuga majanduse staatusest, kantakse tootlikkuse tõstmiseks tööjõudu üle väiksema tootlikkusega sektoritest suurema tootlikkusega sektoritesse. See üleminek võib mängida jätkuvalt olulist rolli ka keskmise sissetulekuga riikides, näiteks Indias ja Indoneesias. Kuid kui see protsess kord aeglustub, tuleb hakata pöörama järjest rohkem tähelepanu tootlikkuse kasvatamisele sektorite siseselt. Selline üleminekuprotsess on märgatav OECD riikide üldises tootlikkuse kasvus. Sama on näha ka Hiinas, kus paljude tootmisektorite tootlikkust on suurendatud otseste välisinvesteeringute abil maailmatasemel teadmistele ligipääsemise ning kapitalikaupade ja komponentide impordimise teel.

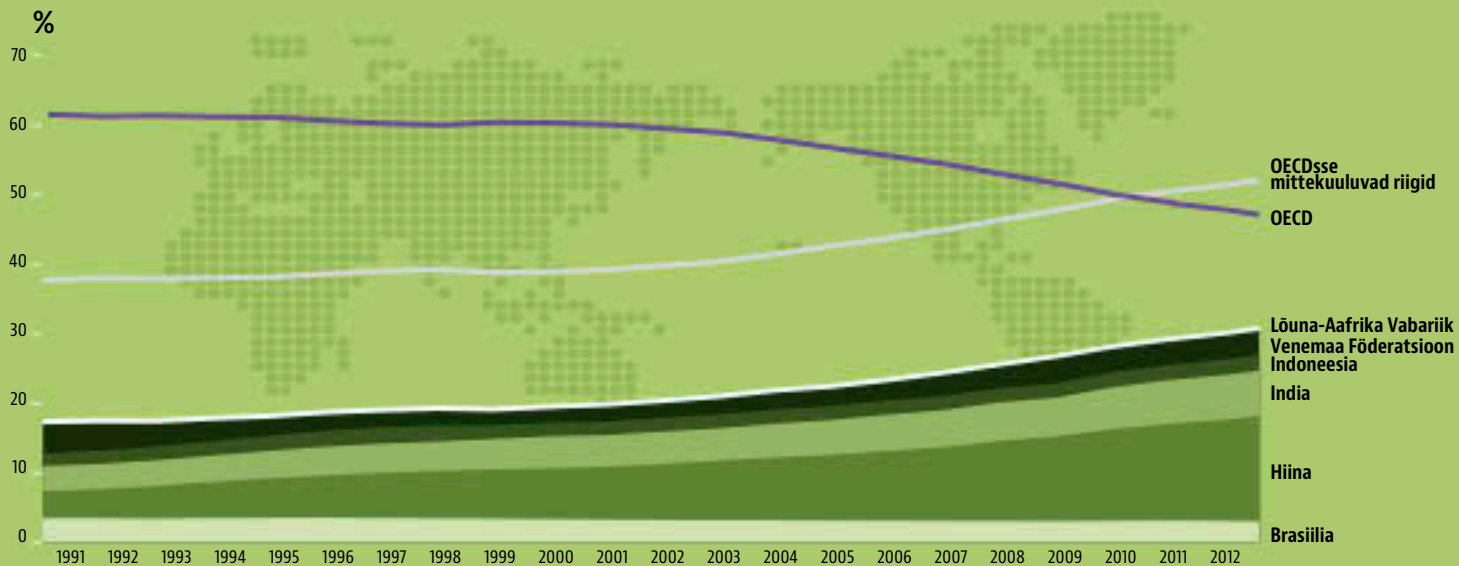
Tootlikkuse kasv on siiski aeglane. Pideva koondumise jaoks on vaja kiirendada tootlikkuse kasvu. Viimasel aastakümnel on tootlikkuse kasvu panus paljude keskmise sissetulekuga riikide majanduskasvu olnud vaid marginaalne. Samuti ei ole sellest piisanud, et vähendada väga suurt tootlikkuse vahet arenenumate riikidega võrreldes. Brasiilia, Mehhiko ja Türgi puhul on see vahe isegi suurenenud. Hiinas toimus seevastu aga muljetavaldav tootlikkuse kasv: tööjõu tootlikkus kasvas aastas umbes 10% ning tootva ja teenindava sektori tootmistegurite ühistootlus kasvas üle 7%. Ka Indias toimus viimasel aastakümnel märkimisväärne tootmistegurite ühistootluse kasv, kuid vahe India ja arenenumate majanduste vahel on jätkuvalt väga suur.

Mõned traditsioonilised kasvumootorid on hääbumas. Tootlikkuse tõstmine on eriti oluline selle pärast, et paljud keskmise sissetulekuga riigid ei saa keskmise sissetulekuga riigi staatust omandades enam tugineda väiksema sissetulekuga majanduste tavapärastele eelistele. Need eelised on näiteks väiksed tööjõukulud ja kiire majanduskasv tänu välisinvesteeringutest juhitudvatele eksporttööstuste arengule. Samuti muutub keskmise sissetulekuga riikide demograafia majanduskasvu jaoks vähem soodsaks. Keskmise sissetulekuga riigi staatuse saavutamist kiirendab sagedasti demograafiline üleminek, kus suremus langeb sündimusest kiiremini, mis suurendab tööjõulise elanikkonna hulka. Mõnedes regioonides on veel potentsiaali selle demograafilise dividendi kasutamiseks, ennekõike Lõuna-Aasias ja Saharataguses Aafrikas. Mujal on demograafiline dividend aga hääbumas.

Statistika

Investeeringute ümberpaigutamine

% osakaal üldises SKPs ostujõu pariteedi (PPP) mõistes

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888933057419>

Viljakuse kasv tavaliselt teenuste puhul suurem kui tootmises

Tööviljakus teenuste sektorites tootmisega võrreldes, %punkti muutus 2002–2007

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888933058426>

Paljud keskmise sissetulekuga riigid, mis ei ole OECD sissetulekutega lõikumas

Suur sissetulek

Keskmisest kõrgem sissetulek

Keskmisest madalam sissetulek

Madal sissetulek

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888933057533>

ISO KOODID	AGO	Angola	BTN	Bhutan	DZA	Alžeeria	IRQ	Iraak	MEX	Mehhiko	PLW	Pelau	SYC	Seišellid	TUR	Türgi
	ARM	Armeenia	CHN	Hiina	GEO	Gruusia	KAZ	Kasahstan	MNG	Mongoolia	ROM	Rumeenia	THA	Tai	UKR	Ukraina
	AZE	Aserbaidžaan	CMR	Kamerun	GRD	Grenada	KEN	Keenia	MYS	Malaisia	RUS	Venemaa Föderatsioon	TKM	Türkmenistan	VNM	Vietnam
	BGR	Bulgaaria	COG	Congo	HUN	Ungari	LCA	Saint Lucia	NGA	Nigeeria	SEN	Senegal	TON	Tonga	ZAF	Lõuna-Aafrika Vabariik
	BLR	Valgevene	COL	Colombia	IND	Indoneesia	LKA	Sri Lanka	PAN	Panama	STP	São Tomé ja Príncipe	TUN	Tunesia		
	BRA	Brasíilia	DOM	Dominica Ühendus	IND	India	MDA	Moldova	PER	Peruu						

Tootlikkus – järgmine väljakutse

Keskmise sisetulekuga majanduste võimalused tootlikkuse tõstmiseks.

Järjekestev mitmekesistamine kõrgemat lisandväärtust andvate põllumajandus-, tööstus- ja teenindussektorite suunas. Mitmekesistamine on eriti oluline tõusvate palgatasemetega ning samuti loodusvarade poolest rikkastes keskmise sisetulekuga riikides.

Innovatsioon maailmatasemel teadmiste kasutamise ja siseriiklike võimaluste arendamise abil. Ka kõige arenenumatel keskmise sisetulekuga riikidel on veel palju ruumi tehnoloogiliseks arenguks. Lisaks paremale integratsioonile maailma kaubandussüsteemi ja teiste riikide teadmiste kasutamisele kaubanduse, otseste välisinvesteeringute ja muude vahendite kaudu, peavad riigid arendama ka oma võimet innovatsiooniks uute toodete ja protsesside alal, mis vastaks paremini nende vajadustele ja annaks neile omad konkurentsieelised.

Toote-, töö- ja finantsturgude reformimine ning oskuste arendamine. Tihti piirab paljudes keskmise sisetulekuga riikides konkurentsivõimeliste innovaatiliste ettevõtete arendamist ebapiisav regulatiivne keskkond või oskuste puudumine.

Konkurentsivõimeliste teenindussektorite edendamine. Siseriiklik teenindussektor saab kasvada, et tulla vastu kasvava keskklassi nõudlusele. Teenused võivad samuti suurendada tootva sektori konkurentsivõimet ja olla eksporditulu allikaks.

Samuti saavad nad «vanu» kasvumootoreid edasi kasutada.

Tööjõu liikumine väiksema tootlikkusega sektoritest suurema tootlikkusega sektoritesse. Paljudel keskmise sisetulekuga riikidel, kaasa arvatud India, Indoneesia, Iraanil ja Malaisial, on veel potentsiaali saada kasu põllumajandus-, tootmis- ja teenindussektori tööliste liikumisest suurema tootlusega sektoritesse.

Tootmistegurite akumulierimise juhitud majanduskasvu kõikide eeliste kasutamine. Enamikus keskmise sisetulekuga riikides on veel ruumi tööjõu kasutuse arendamiseks ja nad saavad akumulierida inim- ja füüsilist kapitali. Parendada annab ka tootmistegurite kasutustõhusust.

Nad saavad pingutada majanduskasvu hüvede levitamise nimel.

Võrdsete võimaluste tagamine. Paljudes keskmise sisetulekuga riikides on vaesus veel laialt levinud ja/või sisetulekute ebavõrdsus on viimasel aastakümnel tõusnud. Keskklassi pettumus elatustasemes ja nende

võimetus otsuste tegemisel kaasa rääkida on tekitanud pingeid mõnedes keskmise sisetulekuga majandustes. Nende sotsiaalsete probleemide lahendamiseks on vaja pakkuda paremaid üldkasulikke hüvesid, tõsta inimeste elukvaliteeti, pakkuda rohkem töövõimalusi ja anda inimestele suurem sõnaõigus majanduses.

Tõhusate regionaalpoliitika meetmete arendamine õiglasema majanduskasvu toetamiseks ja regionaalse ebavõrdsuse vähendamiseks. Selleks tuleb tuvastada regionaalsed konkurentsieelised ja kohandada ühiskondlikud teenindused vastavalt kohalikele vajadustele, käsitledes prioriteetselt just suure rahvastikutihedusega vaesemaid alasid.

Energiatõhususe ja keskkondliku jätkusuutlikkuse suurendamine. Mitmekesistamine vähem energiat tarbivate sektorite suunas ja energiatõhusate tehnoloogiate kasutuselevõtmine vähendaks haavatavust energia hinna kõikumistele ning muutustele määrustes ja eelistustes. Lisaks sellele tuleb pöörata edukate arengustrateegiatega koostamisel rohkem tähelepanu keskkondlikule jätkusuutlikkusele.

Nad saavad valitsemist tõhusamaks muuta järgmiselt.

Paremate võimekuste arendamine plaanide sõnastamise ja elluviimise osas. Tõhusa planeerimise ja plaanide elluviimise tagamiseks on oluline tagada valitsusametnikele parem väljaõpe ja parem koordineerimine valitsuse ministeeriumide üleselt. Julged strateegiamuudatused võivad olla poliitiliselt keerukad ja kulukad, kuid siiski mitte nii kulukad kui muudatuste tegematajätmine. Tõhusad kommunikatsioonistrateegiad ning õige ajastamine ja järjestamine on kriitilise tähtsusega, et saada nende reformide elluviimiseks mitme eri sidusrühma toetus.

TEADMISTEKOGU

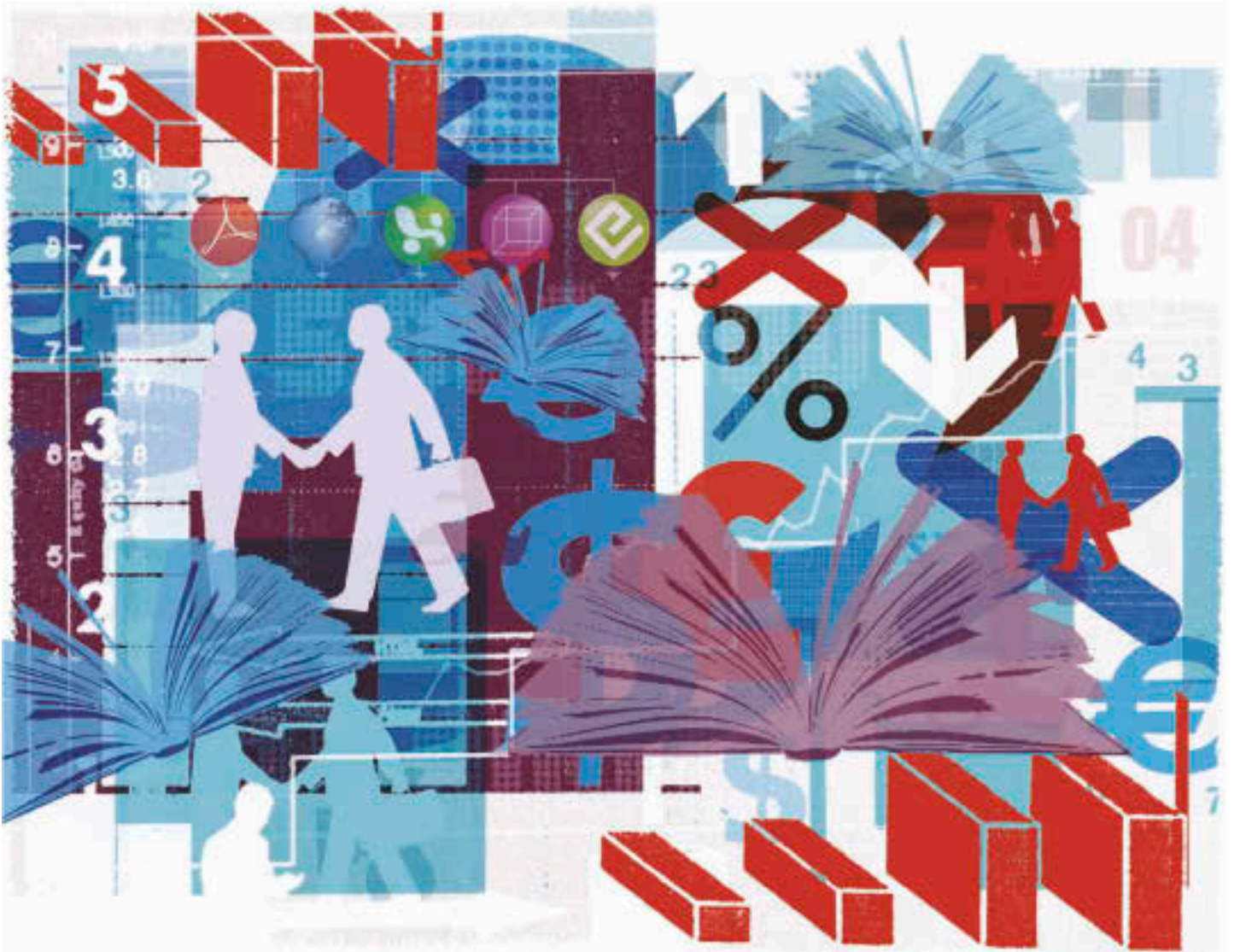
- *African Economic Outlook 2014: Global Value Chains and Africa's Industrialisation*
DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/aeo-2014-en>
- *Economic Outlook for Southeast Asia, China and India 2014: Beyond the Middle-Income Trap*
DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/saeo-2014-en>
- *Perspectives on Global Development 2014: Boosting Productivity to Meet the Middle-Income Challenge*
DOI: http://dx.doi.org/10.1787/persp_glob_dev-2014-en

BETTER POLICIES FOR BETTER LIVES

OECD*iLibrary*

OECD üleilmne teadmusbass

Üle 1 miljoni allalaadimise kuus!

2.—3.
JUUNI
2015

OECD FORUM 2015

OECD avalik suurüritus, mis toimub koostöös igaaastase peamise ministrite kohtumisega.

Ühinege ja arutage kogu maailma päevakorras olevaid kõige olulisemaid küsimusi ning osalege selles koos juhtidega poliitikakogukonnast.

Pange kuupäevad juba kalendrisse kirja!

www.oecd.org/forum